

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1931 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 28 januari 1931 till riksdagen avlämnad proposition, nr 40, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan införda förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd.

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehåft följande med anledning av densamma inom riksdagen väckta motioner nämligen:

inom första kammaren:

nr 205 av herr *Sigfrid Hansson m. fl.*,
nr 206 av herr *Lindhagen* samt

inom andra kammaren:

nr 349 av herr *Sävström m. fl.*,
nr 350 av herr *Olsson* i Mellerud
nr 351 av herr *Sandström* i Nyland och
nr 352 av herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.*

Därjämte har utskottet i samband med propositionen till behandling förehåft en av herr *Lindhagen* i första kammaren väckt motion nr 176.

I de likalydande *motionerna I: 205 och II: 349* har hemställts, att riksdagen måtte

*Motionerna
I: 205 och
II: 349.*

1:o antaga följande förslag till

Lag om arbetarskydd.¹**Bestämmelser rörande lagens tillämpningsområde.****1 §.**

Denna lag äger tillämpning å varje rörelse, industriell eller icke, vari arbetare användes till arbete för arbetsgivares räkning, så ock å hus-, väg- eller vattenbyggnad, vattenavledning eller annat dylikt särskilt arbetsföretag, vari arbetare på sådant sätt användes.

¹ Kursiveringarna i lagtexten utmärka dess avvikelser från gällande lag och således ej från propositionen. I åtskilliga avseenden överensstämna motionerna med propositionen.

Från lagens tillämpning undantagas dock

a) arbete, som utföres i arbetarens hem eller eljest under sådana förhållanden, att det ej kan anses tillkomma arbetsgivaren att vaka över arbetets anordnande,

b) arbete, som utföres av medlem av arbetsgivarens familj, samt

c) arbete, som är att hänföra till skeppstjänst, evad arbetet utföres ombord eller icke.

Å arbete inom jordbruket eller till detsamma hörande binäring, vilken icke bedrivs såsom självständigt företag, skola bestämmelserna i 5 § i)–l) samt de särskilda bestämmelserna rörande minderårigas och kvinnors användande till arbete icke äga tillämpning.

2 §.

I denna lag förstås med arbetare envar, som utför arbete för annans räkning utan att i förhållande till denne vara att anse såsom självständig företagare, och med arbetsgivare envar, för vilkens räkning arbete utföres av sådan arbetare, utan att mellan dem står någon tredje person, vilken såsom självständig företagare åtagit sig att ombesörja arbetets utförande.

Bestämmelser till förekommande av olycksfall och ohälsa i arbete.

3 §.

Arbetsgivare är pliktig iakttaga allt, som *med hänsyn till arbetets natur och de förhållanden, varunder detsamma bedrivs*, skäligen kan anses av nöden för att skydda hos honom sysselsatta arbetare mot olycksfall och ohälsa i arbetet.

Arbetarna *äro pliktiga* iakttaga tillbörlig försiktighet och jämväl i övrigt låta sig angeläget vara att, i vad på dem ankommer, medverka till förekommande av olycksfall och ohälsa i arbetet.

4 §.

Till förekommande av olycksfall i arbetet skall av arbetsgivare särskilt iakttagas:

a) Å ställen, där arbetarna äro utsatta för fara att skadas genom fall eller genom nedstörtande föremål, skola, i den mån arbetets natur sådant medgiver, nödiga skyddsinrättningar anordnas, såsom att golvöppningar, ställningar, gallerier, hissar och dylikt förses med betryggande hägnad samt att ledstänger anbringas i trappor.

b) Hissar, kranar, hängbanor och andra därmed jämförliga transportanordningar skola underkastas besiktning och provning på sätt, som kan anses betryggande; och skall å dem finnas på lämpligt ställe tydligt angiven den bärrighet i vikt, varför de vid senaste besiktning godkänts, jämte dagen för denna besiktning ävensom, då de äro avsedda för persontrafik, det antal personer, som utan fara kan på en gång begagna dem.

c) *Ställningar, stegar och dylikt skola med hänsyn till material, konstruktion och utförande erbjuda betryggande säkerhet.*

d) Kar, bassänger och andra öppna kärl, vilka med hänsyn till läge och innehåll eller djup medföra fara, skola, där så lämpligen kan ske, vara behörigen kringgårdade.

e) För arbetarnas räddande vid eldsvåda skola sådana åtgärder träffas, som med hänsyn till arbetets natur, arbetslokalens belägenhet och beskaffenhet samt arbetarnas antal kunna anses tillfyllestgörande, såsom *anordnande av verksamt brandalarm, tillfredsställande utrymningsvägar, lätt tillgängliga* och lätt öppnade utgångar och fönster, säkerhetsstegar, brandsäkra trappor och dylikt.

f) Gångar i arbetslokaler skola vara så breda och höga, att arbetarna icke utsättas för att skadas av i gång varande *maskinella anordningar*. Golv i arbetslokal skall, särskilt i närheten av farliga maskiner och å andra farliga platser, hållas i sådant skick, att arbetarna ej utsättas för att snava eller halka.

g) *Motorer, maskiner, transmissioner och andra mekaniska hjälpmedel, vilkas rörliga delar medföra fara för arbetarna*, skola kringgårdas eller eljest så anordnas, att den med dem förbundna faran såvitt möjligt undanröjes.

h) Elektriska *maskiner*, apparater och ledningar skola vara så anordnade, att arbetarna icke utsättas för fara att skadas genom elektrisk ström.

i) Innan transmission sättes i gång, skall detta på förut bekantgjort sätt tillkännagivas i varje arbetslokal, dit drivkraft förmedelst transmissionen överföres. *Är transmission, som kan medföra fara, ej på betryggande sätt inskyddad, skola tillfredsställande anordningar finnas vidtagna inom arbetslokalen till skyndsamt stannande av densamma.*

k) Arbetsmaskin, som medför fara för arbetarna, skall såvitt möjligt vara försedd med inrättning ej mindre för dess hastiga stannande än även till förhindrande av oavsiktlig igångsättning.

Svänghjul, remskivor och andra roterande maskindelar må icke givas annan belastning eller större hastighet, än att de därvid erbjuda tillfredsställande säkerhet.

l) För till- och frånslagning av transmissionsrem eller -lina skall, där sådan åtgärd är förenad med fara, finnas ändamålsenlig anordning.

m) Därest maskin eller transmission måste rengöras eller smörjas, medan den är i gång, skola, där så är möjligt, åtgärder vara vidtagna till förekommande av olycksfall.

n) Sådan ångpanna, kokare eller annat kärl under tryck, som genom explosion kan förorsaka olycksfall, skall med hänsyn till material, konstruktion och utrustning erbjuda betryggande säkerhet och för den skull underkastas besiktning och provning på sätt, som för utrönande av dess säkerhet i berörda avseenden kan anses tillfyllestgörande.

o) *Vid arbete, däri arbetarna äro utsatta för fara att skadas genom explosiva, eldfarliga, giftiga eller frätande ämnen, skola sådana åtgärder vara vidtagna, att denna fara i möjligaste mån undanröjes.*

p) Tillfredsställande belysning skall finnas anordnad.

q) Vid förflyttning av tunga föremål skall tillses, att arbetet ordnas och ledes på betryggande sätt samt att för arbetet använda redskap erbjuda tillräcklig säkerhet.

r) Till arbete, där bristande kunskap eller färdighet måste anses medföra fara för olycksfall, må arbetare, som saknar nödig *kompetens*, icke användas, med mindre honom lämnas erforderlig undervisning och ledning.

5 §.

Till förekommande av ohälsa i följd av arbetet skall av arbetsgivare särskilt iakttagas:

a) *I slutna arbetslokaler må icke sysselsättas flera personer, än att på envar av dem kommer tillräckligt luftutrymme, i regel ej understigande tio kubikmeter. Sådan lokal skall vara försedd med erforderlig, lämpligt anordnad luftväxling.*

Vid arbete under jord skall, där luften är utsatt för att förskämmas, erforderlig luftväxling finnas anordnad.

b) Arbetet skall äga rum vid tillräcklig och tjänlig belysning samt så lämplig värme- och *fuktighetsgrad*, som arbetets natur och platsen för detsamma skäligen medgiva.

c) Verksamma anordningar skola, i den mån arbetets natur det medgiver, vidtagas för att hindra damm, gaser, rök eller ångor att i arbetslokal spridas i en för arbetarnas hälsa skadlig mängd.

d) *Förbränningsmotor*, gasgenerator eller till sådan hörande reningsapparat må icke uppställas i arbetslokal, med mindre lokalen är så stor och luftig eller motorn, generatoren eller reningsapparaten så väl inbyggd, att besvärande ansamling av gas ej genom dess användande kan uppkomma i lokalen.

e) Tiden för arbetares användande till särskilt hälsofarlig sysselsättning skall tillbörligen inskränkas.

f) Renlighet skall iakttagas med hänsyn såväl till arbetslokaler som till maskiner och redskap. Dammspridande sopning skall såvitt möjligt undvikas i arbetslokal, där arbetet pågår. I arbetslokal bör finnas nödigt antal spottkärl av lämplig beskaffenhet.

g) Sysselsättes å ett och samma ställe samtidigt och på *mer* stadigvarande sätt ett större antal arbetare, *skola* dessa på sätt, som kan anses tillfredsställande med hänsyn till antal, fördelning på kön och arbetets natur, å eller invid arbetsstället äga tillgång till tvätt- och dricksvatten samt avträden ävensom lämplig plats för ombyte, förvaring och, där så erfordras, torkning av kläder; därjämte bör åt dem av arbetarna, som icke äro bosatta i närheten av *arbetsstället*, *därstädes* beredas tillgång till lämplig plats för intagande av måltider samt lägenhet att värma medförd mat.

h) Till lämnande av den första hjälpen vid olycks- eller *sjukdomsfall* skola finnas vidtagna sådana anordningar, som kunna anses erforderliga med hänsyn till arbetets *natur och de förhållanden, varunder detsamma bedrivs*.

i) Arbetet bör, där dess natur det medgiver, avbrytas genom en eller flera lämpligt förlagda raster av tillräcklig varaktighet.

k) At arbetarna bör, där ej arbetets natur, allmänhetens behov eller annan omständighet skäligen kan anses kräva avvikelse, beredas erforderlig ledighet för nattvila.

l) För varje period av sju dagar skola arbetarna åtnjuta sammanhängande ledighet av minst tjugufyra timmars varaktighet. Sådan veckovila bör såvitt möjligt förläggas till söndag och till samma tider för alla vid ett arbetsställe anställda.

Från vad sålunda stadgats må yrkesinspektionens chefsmyndighet, efter hörande av vederbörande organisationer av arbetsgivare och arbetare, medgiva undantag för visst slag av sysselsättning eller visst arbetsställe.

Därest inskränkning göres i den i första stycket avsedda veckovilan, bör motsvarande frihet från arbete såvitt möjligt beredas.

m) At arbetare, som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos arbetsgivaren eller företaget någon längre tid, bör, i allmänhet under den varmare årstiden, beredas ledighet (semester) under minst en vecka med i skälig mån bibehållen avlöning.

6 §.

Där så finnes nödigt, skola i arbetslokal eller å annan lämplig plats anslås föreskrifter om vad arbetarna böra iakttaga för att undvika olycksfall och ohälsa i arbetet. Vederbörande yrkesinspektör är pliktig att på framställning av arbetsgivare granska förslag till dylika föreskrifter.

7 §.

1 mom. Finnes för tillämpning av 3 § i avseende å visst slag av sysselsättning eller användande av visst slag av maskin, redskap eller arbetslokal behov av närmare föreskrifter, utöver vad i 4—6 §§ stadgas, må Konungen utfärda sådana föreskrifter.

2 mom. Innefattar föreskrift, som utfärdats med stöd av 1 mom., förbud mot användande av visst slag av maskin eller redskap eller del därav eller mot dess användande med eller utan viss anordning, äger Konungen jämväl föreskriva, att föremål, vars användande sålunda är förbjudet, icke må till annan överlåtas eller upplåtas till begagnande, med mindre det kan antagas för visst, antingen att sådan åtgärd skall vidtagas med föremålet, att det därefter ej vidare är inbegripet under förbudet, eller att föremålet uteslutande skall komma till användning, som ej med förbudet avses.

3 mom. Bedrives i visst fall arbete, som icke enligt 1 § är underkastat denna lag och ej heller är att hänföra till skeppstjänst, under sådana förhållanden, att därmed sysselsatta personer uppenbarligen utsättas för allvarlig fara till liv eller hälsa, må Konungen förordna, att lagen, i vad den åsyftar att förekomma olycksfall och ohälsa, skall i nödig omfattning tillämpas å arbetet, ävensom meddela de föreskrifter, som kunna erfordras, då i sådant fall arbetare icke användes till arbete för arbetsgivares räkning.

Särskilda bestämmelser rörande minderårigas användande till arbete.**8 §.**

Med minderårig förstås i denna lag den, som är under aderton år, och med arbetstid den tid, varunder arbetet pågår, raster icke inbegripna.

9 §.

Minderårig må icke användas till arbete, förrän den minderårige fyllt tretton år och, där fråga ej är om arbete allenast under ferietid, inhämtat den för folkskolan bestämda lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller ock erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan.

Ej heller må minderårig användas till arbete, utan att till arbetsgivaren avlämnats intygsbok för den minderårige, utfärdad på sätt i 34 § föreskrives och innehållande:

- a) uppgift om den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelsedag, samt, där fråga ej är om arbete allenast under ferietid,*
- b) intyg, att den minderårige inhämtat den lärokurs eller de kunskaper och färdigheter, som i första stycket sagts, eller erhållit där angivet tillstånd, och*
- c) anteckning, huruvida den minderårige genomgått fortsättnings-, ersättnings- eller lärlingsskola, då skolplikt beträffande lärlingsskola åligger den minderårige, eller är i behörig ordning befriad från skyldighet att deltaga i undervisning, som här nämnts.*

10 §.

Till bergverks-, bruks-, fabriks-, hantverks- eller annat industriellt arbete eller byggnadsarbete, ändå att det ej är att hänföra till industriellt arbete, eller arbete med transport av personer eller gods må icke användas minderårig under fjorton år. Vad sålunda stadgats skall dock ej gälla distribution av varor eller uträttande av bud eller ärenden.

11 §.

Bedrives arbete, som med förbudet i 10 § avses, i sådan omfattning, att å arbetsstället i regel användas minst tio arbetare, må minderårig icke användas till arbetet, utan så är att den minderåriges intygsbok, utöver vad i 9 § föreskrives, innehåller läkarintyg, utvisande att den minderårige icke företer sjuklighet, svaghet eller bristande kroppsutveckling eller, där så skulle vara förhållandet, att den minderårige icke kan anses komma att lida men av den sysselsättning, varom fråga är. Sådant läkarintyg må vid intygsbokens avlämnande till arbetsgivaren ej vara äldre än ett år och kan utgöras av anteckning, som vid besiktning enligt 35 § införts i boken av besiktningsläkaren.

12 §.

Minderårig under sexton år må icke användas till arbete under jord i stembrott eller gruva.

13 §.

Arbetsgivare må icke använda minderårig till arbete på sådant sätt, att den minderåriges användande kan anses medföra fara för olycksfall eller för överanstängning eller annan menlig inverkan på den minderåriges hälsa eller kroppsutveckling eller för den minderåriga innebära våda i sedligt avseende.

Minderårig skall lämnas erforderlig ledighet för deltagande i kurs för religions- eller sådan yrkes- eller fortsatt skolundervisning, för vilken kostnaden helt eller delvis bestrides av staten eller med kommunala medel.

14 §.

1. mom. *Angående minderårigs arbetstid i arbete, varå lagen den 16 maj 1930 (nr 138) angående arbetstidens begränsning äger tillämpning, gäller vad där är stadgat. Dock må minderårig med det undantag, som angives härnedan i andra stycket, icke i något fall användas till dylikt arbete mer än nio timmar av dygnet eller femtiofyra timmar i veckan. Ej heller må, med enahanda undantag, minderårigs arbetstid i annat arbete överstiga nämnda antal timmar.*

Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i ett företags drift eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må minderårig användas till arbete i den mån så är nödigt, ändå att hans arbetstid kommer att överstiga nio timmar av dygnet eller femtiofyra timmar i veckan. Om arbete utöver nämnda antal timmar samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till yrkesinspektionens chefsmyndighet. Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid utan att tillstånd därtill sökts hos nämnda myndighet. Över sådan ansökan skall beslut meddelas ofördröjligen. Anmälan eller ansökan må anses gjord, när den i betalt brev avlämnats till allmänna posten.

Deltager den minderåriga med arbetsgivarens vetskap i kurs för sådan undervisning, som i 13 § förmåles, vare arbetsgivaren skyldig så begränsa den minderåriges arbetstid, att sammanlagda undervisnings- och arbetstiden ej kommer att överskrida *de i första stycket angivna begränsningar.*

2 mom. Den minderåriges arbete skall avbrytas genom lämpliga och, där arbetets natur det medger, regelbundet återkommande raster. *Erbjuder arbetslokalen icke en från hälsosynpunkt tillfredsställande uppehållsplats, må den minderåriga ej tillåtas under rasterna vistas i lokalen, och åligger det i sådant fall arbetsgivaren att anvisa lämpligt annat rum, varest den minderåriga kan vistas under rasterna och intaga sina måltider.*

3 mom. Den minderåriga skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn, och skall i denna ledighet ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

15 §.

Finnes minderårigs användande i visst slag av sysselsättning medföra synnerlig fara i något avseende, varom i 13 § första stycket förmåles, må

Konungen föreskriva vissa villkor för minderårigs användande i sådan sysselsättning eller förordna, att minderårig ej må användas däri.

Särskilda bestämmelser rörande kvinnors användande till arbete.

16 §.

Kvinna må icke användas till arbete under jord i stenbrott eller gruva.

17 §.

Kvinna, som fött barn, må icke användas till arbete, som med *förbudet i 10 § avses*, under de sex första veckorna efter barnsörden, därest icke med läkarintyg styrkes, att hon utan men för sig eller barnet tidigare kan börja arbetet.

Företer kvinna, som användes i arbete av nämnda slag, intyg av läkare eller barnmorska, att hon sannolikt kan vänta sin nedkomst inom två veckor, må ledighet från arbetet ej förvägras henne. *Lag samma vare, där hon på sådant sätt visar, ej mindre att hon sannolikt kan vänta sin nedkomst inom sex veckor än även att hon med hänsyn därtill har behov av ledighet.*

18 §.

Kvinna, som ammar sitt barn, må ej förvägras erforderlig ledighet härför.

19 §.

Kvinna, som användes till industriellt arbete, skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn. I denna ledighet skall ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

Föreliggå sådana omständigheter, som i 14 § 1 mom. andra stycket nämnts, må kvinna utan hinder av vad i första stycket härovan stadgats användas till arbete i den mån så är nödigt. Om arbete utöver den i samma stycke föreskrivna begränsningen samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till yrkesinspektionens chefsmyndighet. Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid utan att tillstånd därtill sökts hos nämnda myndighet. Över sådan ansökan skall beslut meddelas ofördröjligen. Anmälan eller ansökan må anses gjord, när den i betalt brev avlämnats till allmänna posten.

20 §.

A arbetsställe, där på grund av verksamhetens natur under vissa tider av året förekommer hopat arbete (säsongarbete), ävensom undantagsvis å andra arbetsställen, då arbetet därstädes i följd av särskilda omständigheter måste forceras, må den i 19 § första stycket föreskrivna oavbrutna ledigheten kunna under en tid av sammanlagt högst sextio dagar av året inskränkas till tio timmar av dygnet.

Arbetsgivaren skall, innan sådan inskränkning vidtages, med angivande av

anledningen därtill hos vederbörande yrkesinspektör göra anmälan om de dagar, varunder inskränkningen är avsedd att vidtagas.

21 §.

Beträffande sådana verksamhetsgrenar, som avse förarbetande av varor, vilka äro underkastade hastig försämring, må undantag från bestämmelserna i 19 § första stycket kunna meddelas av yrkesinspektionens chefsmyndighet.

22 §.

Finnes kvinnas användande i visst slag av sysselsättning medföra synnerlig fara för olycksfall eller vara för kvinna synnerligen ansträngande eller *hälsofarligt*, må Konungen föreskriva vissa villkor för kvinnas användande i sådan sysselsättning eller förordna, att kvinna ej må användas däri.

Om tillsyn å lagens efterlevnad m. m.

23 §.

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag och med stöd av densamma meddelade föreskrifter utövas, under överinseende och ledning av yrkesinspektionens chefsmyndighet, av yrkesinspektionens befattningshavare, vilka för tillsynstjänsten i allmänhet utgöras av yrkesinspektörer, yrkesinspektörsassistenter, yrkesunderinspektörer och kommunala tillsynsorgan. För tillsyn å arbete, vartill användas kvinnor, skall finnas minst en yrkesinspektris jämte erforderligt antal yrkesinspektrisassistenter. Konungen må därjämte förordna, att tillsynen å vissa slag av verksamhet skall, med fritagande helt eller delvis av övriga tillsynsorgan, utövas av specialinspektörer.

För tillsynstjänsten i allmänhet indelas riket i yrkesinspektionsdistrikt. I varje sådant distrikt skola finnas, förutom kommunala tillsynsorgan, en yrkesinspektör samt minst en yrkesinspektörsassistent och en yrkesunderinspektör.

Yrkesinspektörerna, som, envar beträffande sitt distrikt, äro ansvariga för tillsynstjänstens i allmänhet tillbörliga fullgörande, äga att leda yrkesinspektörsassistenternas och yrkesunderinspektörernas samt öva inseende över de kommunala tillsynsorganens verksamhet.

Yrkesinspektris skall, i vad hennes tillsyn angår, äga enahanda befogenhet som yrkesinspektör.

Närmare bestämmelser rörande tillsynens organisation och fördelning på olika tillsynsorgan meddelas av Konungen.

24 §.

De i 23 § omnämnda kommunala tillsynsorganen utgöras av *hälsovårdsnämnderna*; varande dock nämnd berättigad utöva den nämnden åliggande tillsyn genom en eller flera lämpliga, av nämnden utsedda särskilda personer, män eller kvinnor. Har nämnd för tillsynens utövande utsett särskild person, åligger det nämnden att ofördröjligen därom lämna vederbörande yrkesinspek-

tör underrättelse med angivande av den utsedda personens namn, yrke och postadress.

Skulle hälsovårdsnämnd brista i fullgörandet av vad som åligger nämnden beträffande här ifrågavarande tillsyn och kommer sådant förhållande, genom anmälan från yrkesinspektör eller på annat sätt, till Konungens befallningshavandes kännedom, skall Konungens befallningshavande tillhålla nämnden att vidtaga de åtgärder, som kunna erfordras för åvägabringande av rättelse, och äger Konungens befallningshavande i fall av behov för nämnda ändamål förelägga lämpliga viten. Underlåter nämnden att ställa sig Konungens befallningshavandes anmaning till efterrättelse, må Konungens befallningshavande, där så finnes nödigt, i större eller mindre omfattning överflytta tillsynens utövande å person, som av Konungens befallningshavande för ändamålet förordnas. För sådan person, vilken är att anse som kommunalt tillsynsorgan enligt denna lag, äger Konungens befallningshavande i fall av behov att bestämma gottgörelse att utgå av kommunens medel.

25 §.

Tillsyn skall i främsta rummet ägnas sådan verksamhet, vari arbetet måste anses medföra fara för olycksfall, ohälsa eller annat missförhållande, som denna lag avser att förekomma. Kan i avseende å viss verksamhet dylik fara i regel anses utesluten, är vederbörande tillsynsorgan ej förpliktat företaga inspektion å arbetsställe, där sådan verksamhet utövas, med mindre anmälan eller annan särskild omständighet giver skälig anledning misstänka, att bestämmelse i denna lag eller föreskrift, meddelad med stöd av lagen, därstädes icke tillbörligen iakttagas.

Vid utövande av tillsyn böra tillsynsorganen gå arbetsgivarna tillhanda med upplysningar, råd och anvisningar. De böra därvid städse akta på, huru i varje särskilt fall ändamålet med denna lag må vinnas med minsta möjliga olägenhet och kostnad för arbetsgivaren.

Närmare föreskrifter *angående sättet för tillsynens* utövande meddelas av Konungen.

26 §.

Vill arbetsgivare underställa vederbörande *yrkesinspektör förslag* till ny-, om- eller tillbyggnad av arbetslokal eller till ny eller ändrad anordning för arbetets bedrivande, har han att till *yrkesinspektören insända* dylikt förslag, åtföljt av sådana ritningar och uppgifter, som må erfordras för förslagets granskning; och åligger det yrkesinspektören, som ej må för sådan granskning uppbära någon gottgörelse, att snarast möjligt efter mottagandet av erforderliga handlingar återsända förslaget med det yttrande, vartill granskningen med hänsyn till denna lag och med stöd av densamma meddelade föreskrifter kunnat giva anledning.

27 §.

Det åligger skolråd och skolstyrelser samt i statens eller kommuns tjänst anställda läkare, som få kännedom om förhållande, som strider mot denna lag

eller mot föreskrift, meddelad med stöd av lagen, att göra anmälan om förhållandet hos vederbörande tillsynsorgan; och vare dessutom polismyndighet samt nyss berörda myndigheter och tjänsteinnehavare pliktiga att lämna tillsynsorganen de upplysningar och det biträde, som av deras tjänsteåligganden enligt denna lag kunna påkallas.

28 §.

Yrkesinspektör, yrkesinspektörsassistent eller yrkesunderinspektör må ej för egen eller annans räkning driva eller hava del eller anställning i företag, som är beläget inom det distrikt, vari han är anställd, eller för sådant företag åtaga sig uppdrag mot ersättning. Yrkesinspektör eller yrkesinspektörsassistent må ej heller på något av nyss angivna sätt taga befattning med företag, vari bedrivs sådant arbete, som angives i 11 §, ändå att företaget icke är underkastat hans tillsyn. Från nu stadgade förbud må dock yrkesinspektionens chefsmyndighet för särskilt fall kunna meddela eftergift, där så prövas kunna ske utan men för tjänsten.

Vad härovan stadgas rörande yrkesinspektör skall äga motsvarande tillämpning i avseende å yrkesinspektris och vad stadgas rörande yrkesinspektörsassistent i avseende å yrkesinspektrisassistent.

29 §.

De, som hava att taga befattning med tillsyn å efterlevnaden av denna lag, skola, när helst de så påfordra, efter det vederbörande arbetsgivare eller hans ställföreträdare å arbetsstället underrättats om deras närvaro, äga tillträde till de arbetsställen, vilka deras tjänsteåligganden avse, ävensom rätt att där företaga undersökningar, vartill dessa tjänsteåligganden kunna giva anledning; varande arbetsgivaren eller hans ställföreträdare å arbetsstället pliktig att därvid tillhandagå med erforderliga upplysningar samt att hålla de i denna lag föreskrivna böcker och *förteckningar tillgängliga.*

För bevarande av yrkeshemlighet må dock från inspektion undantagas viss del av arbetsställe. Skulle av arbetsgivaren eller hans ställföreträdare å arbetsstället i sådant avseende gjord framställning av inspektionsförrättare ej godkännas, varde frågans prövning av denne hänskjuten till yrkesinspektionens chefsmyndighet.

30 §.

Vid arbetsställe, varest på stadigvarande sätt bedrivs sådant arbete, som i 11 § angives, *eller beträffande vilket yrkesinspektionens chefsmyndighet finner skäl så föreskriva*, skall finnas en för ändamålet lämplig bok, i vilken vederbörande inspektionsförrättare vid besök å arbetsstället har att anteckna de anvisningar och råd, vartill förhållandena å arbetsstället kunnat giva anledning och vilka han anser böra avfattas skriftligen, eller ock sin avsikt att framdeles meddela sådana. Alla tjänstemeddelanden, som röra tillämpningen i avseende å arbetsstället av denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter och som icke blivit införda i berörda anteckningsbok, skola biläggas densamma.

Anteckningsbok och meddelanden, varom här ovan sägs, skola förvaras å arbetsstället under minst fem år, räknat beträffande anteckningsbok från den tid, då sista anteckningen däri gjordes, och beträffande meddelande från detsamma datum. Överlåtes verksamheten å arbetsstället, skall överlåtaren till den nya innehavaren överlämna å arbetsstället förvarade anteckningsböcker och meddelanden.

31 §.

Å varje arbetsställe, där sådant arbete, som i 11 § angives, bedrives på stadigvarande sätt, böra arbetarna inom sig utse ett eller, där verksamhetens omfattning eller uppdelning kan anses påkalla det, flera ombud att företräda dem i frågor rörande arbetets säkerhet eller sundhet. Önska arbetarna å annat arbetsställe utse ombud, varom nu är sagt, vare de därtill berättigade. Om valet böra de valda ombuden underrätta såväl arbetsgivaren som yrkesinspektören.

Arbetsgivare och arbetsledare böra i frågor rörande arbetets säkerhet eller sundhet söka samråd med arbetarnas ombud.

Det åligger arbetarnas ombud, som böra göra sig noga underrättade om arbetets säkerhet och sundhet å arbetsstället, att, när de genom klagomål eller på annat sätt erhålla kännedom om missförhållande i dylikt avseende, söka få detsamma avhjälpt genom hänvändelse till vederbörande arbetsledare eller arbetsgivaren eller, där rättelse på sådant sätt ej vinnes, till yrkesinspektören. Har arbetsledare eller arbetsgivare från sådant ombud mottagit hänvändelse rörande arbetets säkerhet eller sundhet, åligger det honom att inom skälig tid giva ombudet besked i frågan.

Vid inspektion å arbetsställe, där ombud för arbetarna finnes, bör inspektionsförrättaren i regel träda i förbindelse med ombudet.

Vederbörande yrkesinspektör är pliktig att på begäran kostnadsfritt tillhandahålla arbetarnas ombud avskrift av anvisning, råd eller annat skriftligt meddelande, som avlåtits rörande arbetets säkerhet eller sundhet å arbetsstället.

32 §.

Det åligger arbetsgivare, vilken använder minderårig i sådant arbete, som i 11 § angives, att hava den minderåriges namn, födelseår och födelsedag införda i en särskild förteckning ävensom att vid den minderåriges avgång ur arbetet avföra den minderåriga från förteckningen. Dylik förteckning föres för kalenderår, och skall vid förnyat uppläggande av förteckningen iakttagas, att i densamma införas samtliga minderåriga, som vid årsskiftet kvarstodo i arbetet. Arbetsgivaren är pliktig förvara förteckningen å arbetsstället under ett år utöver det kalenderår förteckningen avser.

33 §.

Arbetsgivare, som använder en eller flera minderåriga i sådant arbete, som i 11 § angives, skall inom fjorton dagar, från det han började i arbetet använda

dylik arbetskraft, därom hos vederbörande yrkesinspektör göra skriftlig anmälan ävensom på samma sätt, likaledes inom fjorton dagar, göra anmälan, då han icke vidare i arbetet använder någon minderårig. Äger användandet av sådan arbetskraft rum allenast under viss eller vissa tider av året och kan arbetsgivaren därom på förhand lämna tillförlitlig upplysning, må anmälan, som innehåller sådan upplysning, gälla så länge de anmälda förhållandena fortfarande äga bestånd.

34 §.

Intygsböcker, varom i 9 § förmåles och vartill formulär fastställes av yrkesinspektionens chefsmyndighet, tillhandahållas genom pastorsämbetena.

Det åligger pastor, hos vilken minderårigs fader, moder eller målsman eller minderårig, som fyllt *sexton* år, framställer begäran om intygsbok, att, där den minderåriges namn och ålder äro för pastor kända eller behörigen styrkas, för den minderårige utfärda intygsbok och däruti göra anteckning om den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelsedag ävensom, då intygsbok begärts av den minderåriges fader, moder eller målsman, om sådan persons namn och hemvist. Har pastor sig bekant, att den minderårige ännu icke fullgjort sin skolplikt i folkskola eller fortsättnings-, ersättnings- eller lärlingsskola, göre ock anteckning därom i intygsboken. Är för pastor kunnigt eller styrkes för honom, att den minderårige inhämtat den för folkskolan bestämda lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan eller ock att den minderårige genomgått fortsättnings-, ersättnings- eller lärlingsskola eller är i vederbörlig ordning befriad från skyldighet att deltaga i undervisningen i någon av de skolor, som sist nämnts, skall pastor i boken införa intyg härom. Har sådant intyg icke kunnat införas vid bokens utfärdande, skall det sedermera, då den minderårige visar sig därtill berättigad, på begäran införas av den, som utfärdat boken, eller av annan pastor eller ock av vederbörande skollärare, *skolstyrelsens ordförande* eller skolföreståndare.

Enahanda skyldighet att utfärda intygsbok, som här är stadgad för pastor, åligger i fråga om minderårig, som avgått från folkskola efter genomgången lärokurs eller efter det han erhållit behörigt tillstånd att lämna skolan, vederbörande lärare, skolstyrelsens ordförande eller skolföreståndare.

I intygsboken skall arbetsgivare, vilken använder den minderårige i sådant arbete, som i 11 § angives, anteckna företagets namn eller firma, dag då den minderårige börjar användas i arbetet, det slag av sysselsättning, vartill den minderårige användes, den tid av dygnet, varunder arbetet för den minderårige pågår, ävensom den minderåriges avgång ur arbetet eller annan förändring i nu angivna avseenden jämte dag därför.

Ej må intygsbok förses med anteckning eller märke, som kan lämna upplysning om den minderårige i annat avseende än här förut omförmälts. Arbetsgivare är pliktig att, så länge den minderårige kvarstår i arbetet, hava i förvar den minderåriges intygsbok.

Minderårig, som avgått ur arbetet, är berättigad att återfå sin intygsbok. Dock må åt minderårig, som ej fyllt *sexton* år, intygsbok utlämnas allenast på begäran av den minderåriges fader, moder eller målsman. Arbetsgivare, som har i förvar intygsbok för minderårig, då denne uppnår aderton år eller då boken av annan anledning blir obehövlig för den minderårige, skall överlämna densamma till vederbörande besiktningsläkare.

Har den minderårige ej fader, moder eller målsman, som tager vård om honom, må intygsbok, ändå att den minderårige ej fyllt *sexton* år, utfärdas eller utlämnas på begäran av den minderårige själv.

35 §.

En gång varje *kalenderår* skall vid arbetsställe, där minderåriga användas i sådant arbete, som i 11 § angives, företagas läkarbesiktning å de minderåriga till utrönande, huruvida sysselsättning, vartill minderårig användes, är för dennes hälsa eller kroppsutveckling menlig. *Dylik besiktning må jämväl eljest, då Konungens befallningshavande därom förordnar, företagas å viss eller vissa av de minderåriga.*

Det åligger besiktningsläkaren att vid besiktning rörande envar besiktigad minderårig i dennes intygsbok, med angivande av dagen för besiktningen, göra anteckning om den minderåriges hälsotillstånd och kroppsutveckling. Skulle besiktningsläkaren finna nödigt föreskriva särskilda villkor för den minderåriges fortsatta användande till viss sysselsättning eller den minderåriges skiljande därifrån, skall besiktningsläkaren därom göra anteckning såväl i den minderåriges intygsbok som i den uti 30 § omnämnda anteckningsbok med angivande, när fråga är om den minderåriges skiljande från viss sysselsättning, såvitt möjligt av det slag av sysselsättning, vartill den minderårige må användas. Arbetsgivare må icke i strid mot sålunda meddelad föreskrift i arbete använda minderårig, intill dess annorlunda kan varda av yrkesinspektionens chefsmyndighet förordnat; ägande arbetsgivaren påkalla denna myndighets prövning av föreskriftens befogethet. Ändras eller upphäves föreskriften, skall anteckning därom genom chefsmyndighetens försorg göras såväl i den minderåriges intygsbok som i berörda anteckningsbok.

Till förrättande av besiktning, varom härovan förmäles, förordnar Konungens befallningshavande legitimerad läkare, som icke har anställning hos arbetsgivaren; och åligger det besiktningsläkaren att i god tid före besiktningen underrätta arbetsgivaren om tiden därför. Har arbetsgivaren för arbetarna anställt särskild läkare, äger denne, om han så önskar, vid besiktningen närvara och däröver, om han är av olika mening med besiktningsläkaren, avgiva yttrande.

Användas å ett arbetsställe i regel ej mer än tio minderåriga, äger chefsmyndigheten, när skäl därtill äro, på ansökan av arbetsgivaren medgiva, att besiktning må äga rum annorstädes än vid arbetsstället.

36 §.

Vad i 29 § sägs skall gälla jämväl med hänsyn till besiktningssläkare och av sådan läkare verkställd besiktning.

Det åligger arbetsgivare eller hans ställföreträdare å arbetsstället föranstalta därom, att för besiktningen lämplig lokal finnes att tillgå vid arbetsstället ävensom, såvitt på honom ankommer, att samtliga de vid arbetsstället till arbete använda minderåriga, å vilka besiktning skall företagas, infinna sig vid förrättningen.

37 §.

Å arbetsställe, varest på stadigvarande sätt bedrivs sådant arbete, som i 11 § angives, *eller beträffande vilket yrkesinspektionens chefsmyndighet finner skäl så föreskriva*, skola på lämplig plats finnas anslagna:

a) denna lag jämte de författningar, som innefatta ändring i eller tillägg till densamma eller utfärdats med stöd av lagen och som röra arbetsställen av ifrågavarande slag,

b) uppgift å vederbörande tillsynsorgan och dess postadress samt, därest minderårig sysselsättes å arbetsstället,

c) uppgift å de tider, då för den minderåriga arbetet börjar och slutar, samt huru rasterna för den minderåriga äro anordnade.

Å varje arbetsställe, beträffande vilket icke för samtliga arbetare undantag från vad i 5 § l) stadgas är gällande, skall på lämplig plats finnas anslagen uppgift angående tiden för veckovila för arbetarna, eller, där tiden icke är densamma för alla arbetare eller grupper av dem, för envar grupp eller arbetare. Innehåller arbetstidsschema, varom i lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning är stadgat, uppgift i nu nämnda hänseenden, vare särskilt anslag icke av nöden.

Har yrkesinspektör tillställt arbetsgivare anslag med uppgift å det högsta antal arbetare, som må sysselsättas i viss arbetslokal, med begäran om anslagens uppsättande i arbetslokalen, skall detsamma finnas uppsatt å lämplig plats inom lokalen.

38 §.

1 mom. På framställning av yrkesinspektör eller där så eljest prövas nödigt äger yrkesinspektionens chefsmyndighet förbjuda arbetsgivare, sedan denne blivit i saken hörd, att efter utsatt skälig tid bedriva visst arbete eller använda viss arbetslokal, maskin, redskap eller annat hjälpmedel eller viss arbetsmetod utan att hava iakttagit visst av chefsmyndigheten vid förbudets meddelande angivet villkor i något avseende, varom förmåles i 4 §, 5 § a)—h) eller 6 § eller i någon av Kungl. Maj:t med stöd av 7 § 1 mom. utfärdad, ej jämlikt 52 § särskilt straffbelagd föreskrift, eller som eljest, utan att hänföra sig till 5 § i)—m), inbegripes under 3 §. Är synnerlig fara för handen, må chefsmyndigheten, utan att avbida arbetsgivarens yttrande, meddela dylikt förbud att träda i kraft omedelbart och gälla tills vidare, intill dess annorlunda förordnas, ävensom, där så finnes påkallat, låta genom polismyndighetens försorg på

arbetsgivarens bekostnad vidtaga nödig anordning till säkerställande av förbudets upprätthållande.

Är fråga om åtgärd beträffande arbetslokal, som arbetsgivaren fått till sig upplåten, bör jämväl upplåtaren höras. Chefsmyndigheten äger att meddela förbud mot upplåtande av lokalen till arbetslokal eller lokal för visst arbete utan att med lokalen vidtagits viss angiven åtgärd.

2 mom. Finner yrkesinspektionens chefsmyndighet, efter framställning av yrkesinspektör eller eljest, att arbetsgivare åsidosätter något av vad i 5 § i)—m) stadgas, äger chefsmyndigheten, efter arbetsgivarens hörande och, där så finnes lämpligt, samråd med arbetsrådet, meddela honom nödiga föreskrifter till tryggande av det åsidosatta stadgandets iakttagande.

39 §.

Skulle arbetsgivare beträffande i hans arbete använd minderårig åsidosätta vad i 13 § stadgas, äger yrkesinspektionens chefsmyndighet, på framställning av yrkesinspektör eller där förhållandet eljest kommer till chefsmyndighetens kännedom, att efter arbetsgivarens hörande föreskriva vissa villkor för minderårigs användande uti ifrågavarande arbete eller förordna, att minderårig ej vidare må användas däri.

40 §.

På Konungen ankommer ej mindre att meddela närmare föreskrifter rörande läkarundersökning, som förutsättes i 11 §, och läkarbesiktning, varom stadgas i 35 §, än även att fastställa taxa å gottgörelse såväl för sådan läkarundersökning, där den förrättas av läkare, anställd i statens eller kommunens tjänst, som för dylik läkarbesiktning; skolande i avseende å det senare slaget av förrättning gottgörelsen, i vad den avser resekostnad, bestridas av statsmedel men i övrigt av arbetsgivaren.

Det ankommer jämväl på Konungen att bestämma viss gottgörelse för utfärdande av intygsbok enligt 34 §.

41 §.

Konungen må i fall, som avses i 15 §, föreskriva, att vad i 33, 35 och 36 §§ stadgas i större eller mindre utsträckning skall äga tillämpning jämväl beträffande minderårig, som användes till annat arbete än i sistnämnda tre §§ avses.

Ansvarsbestämmelser.

42 §.

Bryter arbetsgivare mot bestämmelse i 9 § första stycket, 10, 12, 14, 16, 17 eller 19 §, 14 och 19 §§, dock icke såvitt angår arbetsgivares anmälningskyldighet, eller mot föreskrift, som meddelats med stöd av 35 §, 38 § 2 mom. eller 39 §, straffes med böter från och med tio till och med ettusen kronor. Har förseelsen bestått i eller eljest avsett minderårigs användande till arbete och skett med den minderåriges faders eller målsmans vetskap och vilja, vare jämväl fadern eller målsmannen förfallen till böter från och med fem till och med femtio kronor.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, varom i denna § förmäles, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till de böter, som äro bestämda för sådan förseelse.

43 §.

Försummar arbetsgivare att fullgöra anmälningsskyldighet, varom stadgas i 14, 19, 20 eller 33 §, eller underlåter han att ställa sig till efterrättelse vad i 9 § andra stycket eller 11, 30, 32 eller 34 §, 36 § andra stycket eller 37 § föreskrives, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Lag samma vare, där arbetsgivarens ställföreträdare å arbetsstället underlåter att ställa sig till efterrättelse vad i 36 § andra stycket föreskrives.

44 §.

Har arbetsgivare eller annan för arbetsgivarens räkning i anmälan enligt 14, 19, 20 eller 33 § eller i förteckning, som föreskrives i 32 §, eller i intygsbok för minderårig mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

45 §.

Underlåter arbetsgivare att ställa sig till efterrättelse förbud, som meddelats med stöd av 38 § 1 mom. första stycket, straffes med böter från och med tio till och med ettusen kronor eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse i högst sex månader. *Till samma straff dömes, där upplåtare överträder förbud, som meddelats med stöd av 38 § 1 mom. andra stycket.*

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, varom i denna § förmäles, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till det ansvar, som är bestämt för sådan förseelse.

46 §.

Har arbetare olovligen och utan giltigt skäl borttagit eller försatt ur bruk skyddsanordning, straffes med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor.

47 §.

Den, som har eller haft att taga befattning med tillsyn å efterlevnaden av denna lag, vare förbjudet att röja yrkeshemlighet och må ej heller, där det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa driftanordning eller affärsförhållande vid arbetsställe, i avseende å vilket han har eller haft att taga sådan befattning. Gör han sig skyldig till dylik förseelse, straffes med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller

begagnar han sig av sin kännedom om yrkeshemligheten, driftanordningen eller affärsförhållandet till egen eller annans fördel, då må till fängelse dömas. Framgår av omständigheterna, att han om yrkeshemligheten, driftanordningen eller affärsförhållandet erhållit kännedom å tid, då han ej hade att taga befattning med tillsyn å efterlevnaden av denna lag eller att yppandet av driftanordningen eller affärsförhållandet ej kunnat medföra skada för det företag, som bedrevs å arbetsstället, må ansvars- eller ersättningsskyldighet icke åläggas honom.

Vad nu är sagt, gälle ock om besiktningsläkare.

48 §.

Förseelse, varom i 46 § sägs, må ej åtalas, med mindre vederbörande yrkesinspektör anmält förseelsen till åtal.

Å förseelse, varom i 47 § sägs, må allmän åklagare tala allenast efter angivelse av målsäganden.

Talan på grund av 47 § skall anhängiggöras vid allmän domstol. Förseelse mot annan bestämmelse i denna lag åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol.

49 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

Allmänna bestämmelser.

50 §.

Vad i 17 kapitlet 11 § rättegångsbalken förordnas om dem, som rättens eller Konungens befallningshavandes bud och ärende gå, gälle ock dem, som hava att taga befattning med tillsyn å efterlevnaden av denna lag.

51 §.

Över beslut av yrkesinspektionens chefsmyndighet eller Konungens befallningshavande i fråga, som omförmäles i denna lag, må klagan föras hos Konungen i vederbörande statsdepartement inom tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd.

52 §.

Vid meddelande av föreskrift med stöd av 7 § 1 eller 2 mom. eller 15, 22 eller 41 § må Konungen tillika utsätta straff för förseelse mot föreskriften; dock må sådant straff i intet fall sättas högre än till *ettusen* kronors böter eller fängelse i sex månader.

53 §.

Beträffande verksamhet, som bedrivs av staten eller kommun, skall, vad i denna lag är stadgat om arbetsgivare, gälla arbetsföreståndaren.

Stadgandet i andra punkten av andra stycket i 29 § samt föreskrifterna i 38 och 39 §§ skola icke äga tillämpning å verksamhet, som bedrivs av staten, utan skola i avseende å sådan verksamhet gälla följande bestämmelser:

a) Därest framställning i det avseende, varom nämnes i andra punkten av andra stycket i 29 §, icke vinner godkännande, varde frågan hänskjuten till Konungens prövning.

b) Skulle *yrkesinspektör* finna förhållande å visst arbetsställe påkalla åtgärd, som avses i 38 eller 39 §, skall *yrkesinspektören* därom göra anmälan hos den myndighet, vilken över verksamheten har överinseende, varefter denna myndighet har att, efter omständigheterna, antingen vidtaga den påkallade åtgärden eller ock underställa ärendet Konungens prövning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1932.

Genom denna lag upphävas lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd och lagen den 20 november 1909 (nr 131) angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag. Däremot skall denna lag ej verka rubbning i de bestämmelser, som eljest i lag eller författning finnas givna i ämne, varom i denna lag är stadgat.

Där i lag eller författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall denna bestämmelse i stället tillämpas.

Eftergift beviljad med stöd av bestämmelse, som med denna lags ikraftträdande skall upphöra att gälla, skall fortfarande äga giltighet, till dess den därför bestämda tiden utgår eller, där eftergiften beviljats utan begränsning till viss tid, vederbörande myndighet finner skäl att återkalla den.

Såvitt vid tiden för lagens ikraftträdande veckovila, som i 5 § 1) avses, icke tillämpas för visst slag av sysselsättning eller å visst arbetsställe, skall skyldighet, som där stadgas, icke gälla. Dock bör sådan ledighet beredas arbetarna, där ej arbetets natur, allmänhetens behov eller annan omständighet skäligen kan anses kräva avvikelser, och skall vad i 38 § 2 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning. Angående de fall, där undantag efter vad nu är sagt äger rum från vad i 5 § 1) stadgas om veckovila, bör av arbetsgivaren underrättelse meddelas yrkesinspektionens chefsmyndighet.

Vad i 9, 10 och 12 §§ stadgas angående viss ålder för minderårig skall icke utgöra hinder för minderårigs fortsatta användande till arbete, vartill den minderåriga användes vid tiden för lagens ikraftträdande.

Stadgandena i 9 § andra stycket skola ej äga tillämpning i avseende å minderårig, som vid tiden för lagens ikraftträdande redan användes till arbete, för vilket enligt äldre lag intygsbok ej erfordrats, men åligger det arbetsgivare att senast tre månader efter nämnda tid vara försedd med föreskriven intygsbok för den minderåriga. Ändå att sådant fall är för handen, som i 11 § avses, erfordras ej, att den minderåriges intygsbok då innehåller läkarintyg, som där sägs. I fall, varom här är fråga, vare pastor samt vederbörande lärare eller ordförande i skolstyrelse pliktiga utfärda intygsbok jämväl på begäran av arbetsgivaren.

Utan hinder av vad i 34 § är stadgat skall intygsbok för minderårig, som vid tiden för lagens ikraftträdande fyllt femton men ej sexton år, utfärdas eller utlämnas på begäran av den minderårige själv.

Är vid denna lags ikraftträdande ärende, som i 38 eller 39 § äldre lydelsen avses, föremål för Konungens befallningshavandes handläggning, skall ärendet av Konungens befallningshavande slutligen prövas.

Bryter arbetsgivare mot förbud eller föreskrift, som jämlikt 38 eller 39 § äldre lydelsen meddelats av Konungens befallningshavande, skall, om sådan förseelse ägt rum efter det denna lag trätt i kraft, vad i 42 eller 45 § nya lydelsen är stadgat äga tillämpning;

2:o i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i de särskilda bestämmelserna rörande kvinnors användande till arbete, att den av internationella arbetsorganisationen upprättade konventionen angående kvinnors användande till arbete före och efter barnsörd kan ratificeras för Sveriges vidkommande.

Motionerna
I: 176 och
I: 206.

I *motionen I: 176* har yrkats, att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa undersökning, i vad mån inom vårt land behöflig söndagsvila utan berättigad anledning åsidosattes, särskilt inom industri, handel och andra närliggande arbetsområden, ävensom, därest utredningen skulle därtill giva anledning, för riksdagen framlägga erforderligt lagförslag i ämnet.

Vidare har i *motionen I: 206* hemställts, att riksdagen ville resa ett begynnande värn mot maskinkulturens landvinningar och stadskulturens envælde samt i sådant syfte *beträffande särskilt arbetstiden* besluta:

1) att sammanföra, på sätt socialstyrelsen föreslagit, i en lag samtliga ämnen, som nu behandlas i lagarna om arbetareskydd, arbetstid och förbud mot kvinnligt nattarbete;

2) att därvid sammanföra bestämmelserna om arbetstid eller rätt till vila i arbetet i ett huvudkapitel med följande underkapitel: normal arbetsdag, förbud mot nattarbete, söndagsvila, semester;

3) att inleda huvudkapitlet eller varje underkapitel med ett allmänt påbud, att den vila i arbetet, som i varje underkapitel behandlas, skall tillkomma alla lönearbetare utan skillnad mellan kön eller mellan kroppsarbetare på land och i stad, kontorsarbetare, butiksarbetare, lagerarbetare, hantverksarbetare, sjuksköterskor, hembiträden, sjömän och arbetare i de så kallade intellektuella yrkena;

4) att därefter i varje underkapitel angiva de undantag och modifikationer, som enligt sakens natur eller härskande konjunkurer anses under nuvarande förhållanden ofrånkomliga;

5) att följaktligen formuleringarna i de ovannämnda tre nu gällande lagarna beträffande deras omfattning skola såsom otillräckliga, godtyckliga, orättvisa, haltande och oklara helt försvinna;

6) att sålunda riksdagens skrivelse 1910 om söndagsvila samt riksdagens

skrivelse 1915 och andra kammarens beslut 1912, 1913 och 1914 om utsträckning i *anda och sanning* av förbudet mot kvinnors nattarbete även till männens nattarbete skola omsider utan undanflykter effektueras;

7) att följaktligen jämväl maskinkulturens oavbrutna drift och s. k. nationalekonomiska värden skola till värn om mänsklighetsvärdena beskäras ingående med bibehållande av den oavbrutna driftens missförhållanden allenast i den mån allmänna intressen för närvarande oundgängligen påkalla det;

8) att hemställa till Kungl. Maj:t att hos vederbörande internationella instanser föreslå en omläggning även av de internationella konventionerna om skydd i arbetet i väsentlig anslutning till vad under förestående punkter föreslagits;

9) att, därest denna riksdag ej mäktar en sådan omarbetning av propositionen, som ovan i punkterna 1)—7) ifrågasatts, återförvisa ärendet till Kungl. Maj:t med hemställan att för nästa riksdag måtte framläggas ett nytt förslag; samt

10) att till sist hemställa, att Kungl. Maj:t ej måtte alldeles glömma bort ett begrundande, i vad mån även jordbrukare, hantverkare och andra, som driva sitt yrke utan lejd fast arbetskraft, samt hemmens hustrur må kunna åtminstone i någon mån skyddas mot deras arbetstids ofrivilliga uppressande till en oskäligen höjd.

I *motionen II: 350* har hemställts, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om undersökning angående förekomsten av silikos inom olika arbetsområden, ävensom vidtaga de åtgärder till sjukdomens förekommande, som med ledning av samma undersökning kunna befinnas tjänliga.

*Motionen
II: 350.*

I *motionerna II: 351 och 352* framställda yrkanden avse ändringar i olika detaljer av det i propositionen framlagda lagförslaget. För dessa yrkanden kommer redogörelse att lämnas vid behandlingen av de särskilda paragraferna i förslaget.

*Övriga
motioner.*

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet hänvisa till propositionen, och får utskottet i fråga om motionärernas motivering till sina yrkanden hänvisa till motionerna.

Lagförslaget i allmänhet.

Det i propositionen framlagda lagförslaget grundar sig på ett av socialstyrelsen den 2 november 1925 avgivet betänkande med förslag till reviderad lag om arbetarskydd. I detta hade jämväl upptagits bestämmelser, avsedda att ersätta den vid tiden för förslagets utarbetande gällande provisoriska lagen om arbetstidens begränsning. Giltighetstiden för nämnda lag utlöpte emellertid med utgången av år 1926. Då förslaget till lag om arbetarskydd med hänsyn till vissa förberedande åtgärder icke kunde komma under nämnda riksdags prövning, måste de i förslaget ingående bestämmelserna rörande arbetstiden upptagas till särskild behandling. Sedan den 1 januari 1931 gäller ny lag i detta ämne, vilken förlänats definitiv karaktär.

*Förslagets
tillkomst.*

Efter det yttranden över förslaget i övrigt i vederbörlig ordning inforrats, gjordes detsamma till föremål för överarbetning inom socialdepartementet, men något förslag i ämnet förelades icke riksdagen.

Vid den internationella arbetskonferensens sammanträde i Genève år 1929 fattades en del beslut av intresse för frågan om arbetarskyddslagens revision. I proposition till 1930 års riksdag (nr 71) anhöll Kungl. Maj:t om riksdagens yttrande i fråga om dessa beslut, däribland en rekommendation angående förebyggande av olycksfall i arbete. I samband med sitt ståndpunktstagande till de i rekommendationen behandlade spörsmålen tillkännagav dåvarande chefen för socialdepartementet, statsrådet Lübeck, att han icke ansett sig kunna förorda, att socialstyrelsens förslag till revision av arbetarskyddslagen ens i dess inom departementet jämkade form lades till grund för framställning till riksdagen.

I anledning av propositionen väcktes inom riksdagens första kammare av herr Thorberg en motion (nr 254), däri hemställdes, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att det påbörjade arbetet med arbetarskyddslagens revision måtte påskyndas och förslag till reviderad sådan lag inom en nära framtid föreläggas riksdagen. I enlighet med andra lagutskottets av riksdagen godkända utlåtande (nr 17) meddelade riksdagen i skrivelse den 4 april 1930 (nr 139), att riksdagen funnit sig böra uttala det önskemålet, att arbetet med revisionen av lagen om arbetarskydd måtte så påskyndas, att förslag till reviderad lagstiftning inom en nära framtid kunde föreläggas riksdagen.

I propositionen hava arbetarskyddslagens bestämmelser till förekommande av olycksfall och ohälsa i arbete i vissa avseenden fullständigats. Kungl. Maj:t har därjämte föreslagits skola erhålla vidgad befogenhet att meddela närmare föreskrifter i dessa hänseenden och skall äga att i samband med utfärdande av sådana föreskrifter förbjuda försäljning eller annan överlåtelse av maskin, som ej är försedd med föreskrivna skyddsanordningar. Härutöver har Kungl. Maj:t tillagts befogenhet att under vissa förutsättningar utsträcka lagens tillämplighet till arbete, som eljest ej är underkastat densamma. Vidare föreslås i propositionen bestämmelser rörande raster i arbete, natt- och veckovila samt semester, höjning av vissa åldersgränser för minderåriga samt ändrade bestämmelser rörande dessas nattarbete. Därjämte hava i den avdelning av lagen, som innehåller särskilda föreskrifter rörande kvinnors användande i arbete, i huvudsak inarbetats stadgandena i lagen den 20 november 1909 (nr 131) angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag, den s. k. nattarbetslagen. I stället för att som hittills i arbetarskyddslagen meddelas noggranna föreskrifter rörande inspektionsarbetets fördelning mellan de olika inspektionsorganen, upptager propositionen allenast helt allmänna bestämmelser i detta avseende, medan åt Kungl. Maj:t överlämnats att i administrativ ordning meddela närmare föreskrifter därutinnan. Beträffande den i lagen upptagna anordningen med arbetarombud föreslås i propositionen bestämmelser i syfte att göra nämnda institution mera effektiv. Enligt gällande lag tillkommer det länsstyrelse att, om en arbetsgivare skulle åsidosätta lagens föreskrifter till förekommande av olycksfall och ohälsa, vidtaga

*De viktigaste
nyheterna i
Kungl. Maj:ts
förslag.*

åtgärder till framtvängande av lagens efterlevnad. I propositionen föreslås, att nämnda befogenhet skall överflyttas å yrkesinspektionens chefsmyndighet, socialstyrelsen. Slutligen hava i propositionen åtskilliga av lagens straffbestämmelser blivit skärpta.

Nu gällande lag om arbetarskydd grundar sig på ett av den s. k. yrkesfarekommittén den 9 december 1909 avgivet betänkande i ämnet. Utan vidare torde det vara klart, att under den följd av år, som förflutit sedan lagens tillkomst, ändringar ur skilda synpunkter skola hava visat sig påkallade. Den utveckling, som under dessa år försiggått på det sociala och industriella området, har naturligen icke kunnat lämna en lagstiftning av arbetarskyddslagens karaktär oberörd. Med denna utveckling hava sålunda följt ökade anspråk på skydds-idéns förverkligande från arbetarnas sida samtidigt som å arbetsgivarehåll insikten om nyttan för industrien själv av ett effektivt arbetarskydd alltmär slagit igenom. Vissa arbetarkrav, som icke avse själva arbetarskyddet, i främsta rummet kravet på semester, synas även böra beaktas vid lagstiftningen. Därjämte har det internationella samarbetet på det socialpolitiska området fäst uppmärksamheten på åtskilliga spörsmål av betydelse för ifrågavarande lagstiftning, vilka, i den mån med hänsyn till de hos oss rådande förhållandena lämpligen låter sig göra, torde böra vinna beaktande. Såsom föredragande departementschefen anfört föreligger jämväl en anledning till revision av arbetarskyddslagen i den ökning, som under de senaste åren skett i antalet olycksfall i arbete och den därav föranledda stegringen av olycksfallersättningarna. I den mån denna ökning kan motverkas på lagstiftningens väg, böra åtgärder i sådant avseende utan dröjsmål vidtagas. Flera av de nyheter, som innefattas i Kungl. Maj:ts förslag, synas också ägnade att verka i denna riktning. Särskilt må härutinnan framhållas föreskrifterna om rätt för Kungl. Maj:t att i vissa viktiga avseenden meddela bestämmelser till skydd mot olycksfall och ohälsa, de förändrade stadgandena om inspektionsarbetet och om arbetarombud samt den föreslagna överflyttningen å socialstyrelsen av rätten att vidtaga åtgärder till framtvängande av lagens efterlevnad.

Vid granskningen av förslaget har utskottet funnit detsamma i huvudsak vara av beskaffenhet att böra vinna riksdagens bifall. I vissa avseenden föreslår utskottet ändringar, för vilka redogörelse lämnas vid de särskilda paragraferna.

Vad beträffar det i herr Lindhagens motion I:206 framställda yrkandet, att i arbetarskyddslagen måtte inarbetas även arbetstidslagens bestämmelser, har utskottet, då såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen fr. o. m. den 1 januari i år i ämnet gäller ny lag, som avlöst de förut gällande provisoriska lagarna, ej ansett sig kunna förorda bifall till detsamma. Ej heller har utskottet funnit sig kunna tillstyrka, att arbetarskyddslagen gives den struktur och uppställning samt det allmänna innehåll, som i punkterna 1)–4) av motionen omförmäles.

Vid övervägande av formen för de föreslagna ändringarnas genomförande har utskottet funnit dessa icke vara av mera ingripande beskaffenhet, än att de lämpligen kunna infogas i den nu gällande arbetarskyddslagen. Ut-

Utskottet.

skottet har därför icke ansett tillräckliga skäl föreligga att tillstyrka den i motionerna I: 205 och II: 349 påyrkade anordningen att låta densamma avlösas av en helt ny lag. Emellertid skulle det otvivelaktigt vara av stort värde, därest lagen i dess helhet med de gjorda ändringarna kunde återgivas i svensk författningssamling. Så har skett i vissa andra fall, t. ex. med vallagen och stämpelförordningen. Utskottet vill uttala det önskemålet, att på samma sätt måtte förfaras beträffande arbetarskyddslagen.

Förslagets särskilda bestämmelser.

Lagens underrubriker.

Beträffande en del av dessa hava i motionerna I: 205 och II: 349 föreslagits vissa ändringar av redaktionell art. Utskottet har vid den partiella revision av arbetarskyddslagen, vartill utskottet i princip anslutit sig, ej ansett dessa ändringar böra vidtagas.

1 §.

Av 1 § första stycket i gällande lag framgår, att icke allt slags arbete omfattas av densamma, utan att dess giltighetsområde är begränsat till att avse rörelse eller särskilt arbetsföretag, vari arbetare användes till arbete för arbetsgivares räkning. Enligt andra stycket undantagas dessutom vissa slag av arbeten, som eljest skulle reglerats av lagens bestämmelser. I tredje stycket lämnas föreskrifter rörande lagens tillämplighet å arbete inom jordbruket, varav framgår att lagen är tillämplig å dylikt arbete allenast i vad den åsyftar att förekomma olycksfall vid användande av maskinella hjälpmedel, ångpannor o. d.

I motionen I: 206 har yrkats, att samtliga de begränsningar beträffande lagens omfattning, som förevarande paragraf nu uppställer, måtte försvinna. I motionen II: 352 har hemställts, att lagens bestämmelser i allo och i motionerna I: 205 och II: 349, att desamma utom beträffande raster, natt- och veckovila samt minderårigas och kvinnors användande till arbete skulle äga tillämpning å jordbruket. Motionerna I: 205 och II: 349 överensstämma med socialstyrelsens förslag utom därutinnan, att socialstyrelsen icke ansett bestämmelserna om semester böra äga tillämpning å jordbruket.

Utskottet.

Enligt utskottets mening äro de i första och andra styckena av ifrågavarande paragraf upptagna begränsningarna av lagens tillämplighet väl motiverade. Skulle fall förekomma, då en utsträckt tillämpning kan vara av behovet särskilt påkallad, finnes möjlighet därtill enligt de i propositionen föreslagna bestämmelserna i 7 § 3 mom., vilka, såsom framgår av det följande, även återfinnas i utskottets förslag. Vid sådant förhållande har utskottet ej funnit skäl förorda någon ändring i gällande bestämmelser härutinnan.

I fråga om jordbruket är utskottet av den mening, att lagens föreskrifter rörande minderårigas och kvinnors användande i arbete samt de föreslagna bestämmelserna om semester icke lämpligen kunna göras tillämpliga å denna näring. Vad beträffar den föreslagna utsträckningen i övrigt har den i ärendet förebragta utredningen ej övertygat utskottet därom, att någon mera väsentlig minskning av olycksfallsriskerna skulle stå att vinna genom en dylik utsträckning. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att det i 7 § 2 mom. i

propositionen upptagna försäljningsförbudet för maskiner, vilket återfinnes i utskottets förslag, torde vara ägnat att förebygga olycksfall jämväl inom jordbruket. Med hänsyn till vad sålunda anförts och på de av föredragande departementschefen anförda skäl har utskottet ej funnit sig kunna tillstyrka den föreslagna utvidgningen. Liksom i propositionen upptages sålunda icke 1 § i utskottets lagförslag.

3 §.

De i motionerna I: 205 och II: 349 föreslagna ändringarna i denna paragraf, vilka återfinnas i socialstyrelsens betänkande, har utskottet, i likhet med chefen för socialdepartementet, ansett vara av huvudsakligen förtydligande eller redaktionell innebörd och således icke böra vidtagas vid den nu föreliggande partiella revisionen.

4 §.

I 4 § av gällande lag har utskottet funnit sig böra föreslå vissa ändringar. Dessa överensstämma med vad som föreslagits i motionerna I: 205 och II: 349. De i nämnda motioner förordade ändringarna, som ej här nedan omförmälas, har utskottet ej ansett sig böra biträda.

I punkt b) av paragrafen finnes i sista meningen en bestämmelse, att ställningar och dylikt skola erbjuda tillfredsställande säkerhet. Då dessa föremål i skyddstekniskt avseende äro helt skilda från de transportanordningar, som punkt b) i främsta rummet avser, och det syntes utskottet önskvärt, att säkerhetssynpunkten beträffande ifrågavarande föremål måtte något starkare betonas än som skett i gällande lag, har förenämnda bestämmelse i utskottets förslag avskilts från punkt b) och upptagits som en särskild punkt c) samt erhållit det innehåll, att ställningar, *stegar* och dylikt skola *med hänsyn till material, konstruktion och utförande* erbjuda *betryggande* säkerhet.

På grund av den ändring, som sålunda vidtagits, har punkt c) i gällande lag, utan att undergå någon ändring, måst upptagas i utskottets förslag och därvid erhållit beteckningen d).

Bestämmelserna i punkt d) av gällande lag — upptagna i punkt e) av utskottets förslag — hava fullständigats så, att bland åtgärder, som skola vidtagas för arbetarnas räddande vid eldsvåda, även upptagits *anordnande av verksamt brandalarm och tillfredsställande utrymningsvägar*, varjämte beträffande utgångar och fönster etc. föreskrivits, att de skola vara *lätt tillgängliga*.

Punkt e) i gällande lag har i utskottets förslag upptagits såsom punkt f), i samband varmed den i motionerna föreslagna ändringen i denna punkt — utbyte av ordet »maskiner» mot det mera allmängiltiga uttrycket »*maskinella anordningar*» — vidtagits.

För att ernå överensstämmelse med punkt-beteckningen i gällande lag hava i punkt g) av utskottets förslag inarbetats bestämmelserna i de hittillsvarande punkterna f) och g). Därjämte har tillämpningsområdet något vidgats genom tillägget »*och andra mekaniska hjälpmedel*».

Punkt h) av gällande lag har i utskottets förslag fullständigats genom tillfogande av ordet »*maskiner*».

5 §.

Punkterna a), b) och d) i gällande lag samt g) och h) i propositionen.

I dessa bestämmelser hava i motionerna I: 205 och II: 349 föreslagits vissa ändringar, som ej återfinnas i propositionen. Utskottet har ej funnit tillräcklig anledning föreligga att i dessa hänseenden avvika från Kungl. Maj:ts förslag.

Punkt k) i propositionen (nattvila).

I motionen I: 206 har, såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen, yrkats, att det nu gällande förbudet mot kvinnors nattarbete måtte utsträckas att avse även männens nattarbete.

Utskottet.

Utskottet har beträffande förevarande stadgande anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag. Därvid vill utskottet emellertid erinra om den innebörd föredragande departementschefen ansett stadgandet äga. Med anledning av socialstyrelsens uttalande att det i regel icke borde anses tillåtet att använda nattarbete i sådana fall, då därför ej funnes annat motiv än önskan att se driftens avkastning ökad i proportion till den ökade driftstiden, har departementschefen framhållit, att om än hänsyn till arbetarnas hygien naturligt nog måste vara den primära synpunkten vid stadgandets tillämpning, borde å andra sidan all skäligen hänsyn visas arbetsgivarnas berättigade intressen och därefter en avvägning av de olika intressena ske. Särskilt i fall, då de hygieniska synpunkterna icke vore mycket vägande, borde ganska långt gående hänsyn till arbetsgivarnas önskningar vara möjliga. En mjuk tillämpning av stadgandet syntes enligt departementschefens mening över huvud vara nödvändig. Vid sitt godkännande av stadgandet ifråga har utskottet utgått ifrån att skäligen hänsyn skulle tagas till de synpunkter departementschefen sålunda angivit.

Av den ståndpunkt utskottet intagit till frågan om nattarbetets reglering framgår, att utskottet icke funnit sig kunna förorda en lagstiftning i den riktning, som i motionen I: 206 angives.

Punkt l) i propositionen (veckovila).

Förutom de yrkanden, som framställes i motionen I: 176 och i punkt 6 av motionen I: 206, för vilka yrkanden redogörelse förut lämnats, har i motionerna I: 205 och II: 349 hemställts, att orden »i regel» i första punkten måtte utgå. Herr Sandström i Nyland har i sin motion yrkat, att bestämmelserna om veckovila ej måtte gälla arbete med flottning och utskiljning av trävaror i flottleder.

Utskottet.

Beträffande det i motionen I: 176 framställda yrkandet om undersökning i vad mån inom vårt land behöfelig söndagsvila utan berättigad anledning åsidosattes, vilket yrkande utgör en återupprepning av den hemställan, som gjordes i riksdagens skrivelse den 29 mars 1910 (nr 40), vill utskottet erinra om att med anledning av riksdagens skrivelse undersökning i nämnt hänseende verkställes av den s. k. arbetstidskommittén och återfinnes i dess den 13 mars 1920 avgivna redogörelse för »Arbetstiden inom industri och hantverk m. m. i Sverige vid år 1917». Undersökningen ifråga föranledde icke arbetstidskommittén att föreslå några särskilda lagbestämmelser beträffande söndagsarbetet. Att märka är jämväl att socialstyrelsen i sitt betänkande med förslag till reviderad lag om arbetarskydd framhållit, att i fråga om söndags-

arbetet i huvudsak torde gälla vad styrelsen anfört om nattarbetet, vilket enligt styrelsens mening på det hela taget ej förekomme i många andra fall, än där det kunde anses påkallat. Med hänsyn till vad sålunda förekommit har utskottet ej funnit anledning tillstyrka, att ytterligare undersökning måtte vidtagas.

Däremot har utskottet funnit det vara av vikt — för att det föreslagna stadgandet om veckovila skall få verklig betydelse — att detsamma ej erhåller en alltför obestämd avfattning. Av denna anledning hava i utskottets lagförslag orden »i regel» uteslutits. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att i övergångsbestämmelserna till förevarande lagförslag föreskrivits undantag från bestämmelserna om veckovila. Härförutom äger yrkesinspektionens chefsmyndighet rätt att bevilja dispens från stadgandet i 5 § 1), enligt där meddelad föreskrift, icke blott för visst arbetsställe utan även för visst slag av sysselsättning. Genom den av utskottet härovan föreslagna ändringen torde i viss mån de önskemål beträffande söndagsvilan, som i motionen I: 206 framställts, bliva beaktade. Ytterligare åtgärder i denna riktning finner sig utskottet ej kunna förorda.

Med anledning av herr Sandströms i Nyland motion vill utskottet framhålla, att arbete med flottning och utskiljning av trävaror i flottleder lär vara undantaget från bestämmelserna i förevarande punkt genom stadgandet i övergångsbestämmelserna att, såvitt vid tiden för lagens ikraftträdande veckovila, som i 5 § 1) avses, icke tillämpas för visst slag av sysselsättning, skyldighet, som där stadgas, icke skall gälla.

Punkt m) i propositionen (semester).

Beträffande stadgandet i denna punkt har i motionerna I: 205 och II: 349 yrkats, att semesterledigheten måtte, i enlighet med vad socialstyrelsen föreslagit, bestämmas till minst en vecka med i skälig mån bibehållen avlöning.

I herr Karlssons i Grängesberg m. fl. motion har hemställts, att stadgandet måtte givas den avfattningen, att åt arbetare, som från årets början varit anställd hos samma arbetsgivare eller företag, skall å tid mellan den 15 maj och den 16 därpå följande september, beredas semesterledighet under minst 15 dagar, med skäligen bibehållen avlöning.

På de skäl, som anförts av föredragande departementschefen, har utskottet icke funnit sig kunna förorda längre lagstadgad minimitid för semestern än den i propositionen upptagna. Bortsett från semestertidens längd torde det ej förefinnas någon egentlig skillnad mellan propositionen och motionerna I: 205 och II: 349. I likhet med departementschefen anser nämligen utskottet, att om den åsyftade ledigheten benämnes semester därav lär framgå, att vederbörande under ledigheten åtminstone till huvudsaklig del bör åtnjuta avlöning. Skulle bestämmelser meddelas om rätt till lön under semesterledighet, skulle detta innebära en inskränkning i lagen av begreppet semester till att avse ledighet utan avlöning, något som icke vore lämpligt.

Utskottet.

6 §.

I motionerna I: 205 och II: 349 har hemställts, att de två sista styckena i 6 § av gällande lag måtte utgå. Vidare förete motionerna den olikheten i förhållande till nuvarande paragraf, att bergmästare icke där omnämnas.

Utskottet.

Något skäl att vidtaga den förstnämnda ändringen synes utskottet ej föreligga. Beträffande frågan huruvida bergmästare bör omnämnas i lagen eller ej, har utskottet, på sätt vid 23 § närmare skall utvecklas, ansett sig böra kvarstå på gällande lags ståndpunkt. I utskottets lagförslag upptages sålunda icke 6 §, och överensstämmer förslaget härutinnan med propositionen.

7 §.

I motionerna I: 205 och II: 349 har yrkats, att Konungens rätt enligt tredje momentet att förordna om utsträckt tillämpning av lagen måtte avse, icke blott, såsom i propositionen föreslagits, lagens bestämmelser till förekommande av olycksfall utan jämväl dess föreskrifter till förekommande av ohälsa. Med anledning av bestämmelserna i 7 § 1 mom. hava i motionerna gjorts uttalanden därom, att Kungl. Maj:t skulle med stöd av nämnda bestämmelser kunna meddela föreskrifter om obligatorisk, periodvis förnyad läkarundersökning beträffande vissa industrier och arbetsföretag, där arbetet vore förenat med stor fara för arbetarnas hälsa.

Utskottet.

Utskottet har ej funnit tillräckliga skäl föreligga för den i motionerna påyrkade utvidgningen av Kungl. Maj:ts berörda befogenhet. 7 § i utskottets förslag överensstämmer sålunda tillfullo med motsvarande paragraf i propositionen.

Enligt utskottets mening lära de föreskrifter om läkarundersökning, som i motionerna avses, icke kunna utfärdas med stöd av 7 § 1 mom. Då utskottet emellertid anser, att utredning om behovet av sådan undersökning bör verkställas, kommer utskottet att hemställa om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om sådan utredning.

9—12 §§.

I motionerna I: 205 och II: 349 föreslås, att 12 § i propositionen skall utgå samt att, såsom följd härav och till undvikande av rubbning i paragrafföljden, 10 § andra stycket och 11 § i propositionen skola upptagas såsom 11 och 12 §§. Genom uteslutandet av 12 § — vilken stadgar möjlighet till viss dispens från huvudregeln om åldern för minderårigas användande till arbete — skulle vårt land kunna ansluta sig till den i Washington år 1919 av internationella arbetskonferensen antagna konventionen angående fastställande av minimiålder för barns användande i industriellt arbete.

Utskottet.

Enligt gällande lag är den allmänna åldersgränsen för minderårigs användande i arbete tolv år. Beträffande industriellt arbete, som bedrivs i något större omfattning, är minimiåldern för gossar tretton år och för flickor fjorton år. För den mindre industrien (hantverket) gäller tolvårsgränsen för såväl gossar som flickor. I dessa bestämmelser har i propositionen föreslagits den ändringen, att åldersgränsen för arbete i allmänhet skulle höjas från tolv till tretton år. Vad angår den mindre industrien skulle den nuvarande tolvårsgränsen för gossar och flickor höjas till fjorton år. Därjämte skulle fjortonårsgränsen komma att gälla även för gossar inom den i något större omfattning bedrivna industrien. För byggnads- och transportarbete skulle jämväl fjortonårsgränsen bliva tillämplig. Från nu berörda regler om fjortonårsåldern i visst arbete ha

dock undantag gjorts för distribution av varor samt uträttande av bud eller ärenden.

I likhet med Kungl. Maj:t finner utskottet, att den allmänna minimiåldern för minderårigs användande till arbete bör höjas från tolv till tretton år. Likaledes anser utskottet, att den nu gällande fjortonårsgränsen för flickors användande i industriellt arbete av något större omfattning bör utsträckas att avse industriellt arbete överhuvud samt byggnads- och transportarbete, dock med förut angivet undantag för distribution av varor samt uträttande av bud eller ärenden.

Vad däremot angår åldersgränsen för manliga minderårigas användande i industriellt och därmed jämställt arbete, har utskottet icke funnit sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag. Den i propositionen beträffande den mindre industrien (hantverket) föreslagna höjningen av åldern till fjorton år synes icke vara av behovet påkallad. Arbetet inom hantverket torde nämligen såsom regel vara av lättare beskaffenhet och åtminstone i de flesta fall utan olägenhet kunna utföras av de minderåriga ynglingar, varom nu är fråga, d. v. s. trettonåringarna. Framhållas må ock angelägenheten av att nämnda minderåriga bibehållas vid de möjligheter till arbete och tidig yrkesutbildning, som hantverket kan erbjuda. Beträffande annat industriellt arbete än hantverk kan utskottet visserligen instämma i föredragande departementschefens uttalande, att det måste betecknas som önskvärt att förekomma, att så unga personer som trettonåringar utföra arbete åt främmande arbetsgivare under mera krävande förhållanden. Emellertid torde även inom industrien förekomma arbete av mindre krävande art. Vidare måste naturligen beaktas de olägenheter, som särskilt för de minderåriga själva kunna uppstå av en sådan bestämmelse som den föreslagna. Detta har ock i viss mån skett i propositionen genom dispensbestämmelserna i 12 §, vilka bland annat hava till ändamål att mildra dessa olägenheter. Med hänsyn till den omgång och de kostnader, som äro förenade med ett dispensförfarande, hyser emellertid utskottet farhågor för att ändamålet med bestämmelserna icke skall vinnas i den utsträckning, som åsyftats. Vid sådant förhållande synes den föreslagna höjningen av åldersgränsen icke böra komma till stånd, med mindre den är påkallad av ett verkligt behov. Såvitt utskottet kunnat finna, har det varken av socialstyrelsen eller av dem, som yttrat sig i frågan, gjorts gällande, att de minderåriga ynglingar, varom nu är fråga, d. v. s. trettonåringarna, för närvarande skulle användas till industriellt arbete under sådana förhållanden, att anledning till höjning av åldersgränsen på grund därav förelåge. Enligt utskottets mening synes man också kunna utgå ifrån att det arbete inom den egentliga industrien, vari trettonåringar användas, som regel är av lättare beskaffenhet. Att märka är jämväl, att arbetarskyddslagen lämnar vissa garantier för att minderåriga icke komma att användas i mera krävande arbete. Sålunda må erinras om bestämmelserna i 13 och 39 §§ i propositionen — i huvudsak överensstämmande med gällande lag — att arbetsgivare icke må använda minderårig till arbete på sådant sätt, att den minderåriges användande kan anses medföra fara för olycksfall eller för överansträngning eller annan menlig inverkan på den minderåriges hälsa eller kroppsut-

veckling samt att yrkesinspektionens chefsmyndighet äger, om arbetsgivare skulle åsidosätta dessa bestämmelser, föreskriva vissa villkor för minderårigs användande uti arbetet eller förordna, att minderårig ej vidare må användas däri. Vidare utgör stadgandet i 10 § andra stycket av propositionen, också i huvudsak överensstämmande med gällande lag, att minderårig ej må användas i industriellt och därmed jämförbart arbete, som bedrivs i något större omfattning, utan att den minderårige är försedd med läkarbetyg, en ytterligare säkerhet för att en trettonåring ej kommer att användas i arbete, varom nu är fråga, om detsamma skulle kunna inverka menligt på hans hälsotillstånd.

Av skäl, som sålunda anförts, har utskottet icke ansett sig kunna förorda, att minimiåldern för manliga minderåriga inom industrien och därmed jämställda arbetsområden höjes utöver tretton år.

Ej heller har utskottet funnit anledning föreslå höjning av minimiåldern för minderårigs användande till arbete under jord i stenbrott eller gruva, och får utskottet härvid erinra om de garantier mot hälsofara och överansträngning, som, enligt vad förut omnämnts, lagförslaget innehåller.

Med anledning av utskottets sålunda intagna ståndpunkt ha ifrågavarande paragrafer underkastats viss omarbetning. Därvid hava i 9 § sammanförts de bestämmelser, som röra åldern för minderårigs användande i arbete och för minderårig kvinnas användande i industriellt och därmed jämställt arbete. I 10 § ha upptagits bestämmelser om intygsbok och vad densamma skall innehålla, vilka bestämmelser avse den minderåriges användande i såväl vanligt arbete som industriellt och därmed jämförbart arbete, som bedrivs i något större omfattning. De föreslagna stadgandena i 10 § förete inga sakliga avvikelser från motsvarande bestämmelser i propositionen. I 12 § har uteslutits dispensmöjligheten enligt andra stycket såsom knappast behöflig, då åldersgränsen för minderåriga ynglingars användande i industriellt arbete satts till tretton år. Med hänsyn till att utskottet ej funnit skäl föreslå höjning av åldern för minderårigs användande till arbete under jord i stenbrott eller gruva, har 11 § i gällande lag kunnat lämnas orubbad, och upptages densamma sålunda icke i utskottets lagförslag.

14 §.

Förutom några skiljaktigheter av rent redaktionell innebörd avvika motionerna I: 205 och II: 349 från propositionen därutinnan, att tidsbegränsningen i 1 mom. satts till nio timmar av dygnet eller femtiofyra timmar i veckan i stället för tio timmar av dygnet eller sextio timmar i veckan. Därjämte har i motionerna anmälan om nödfallsarbete föreslagits skola ske, icke såsom enligt propositionen hos vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare, utan hos yrkesinspektionens chefsmyndighet. Vidare skall enligt motionerna meddelande av dispens städse ankomma på chefsmyndigheten; den i propositionen upptagna rätten för yrkesinspektör eller bergmästare att medgiva dispens beträffande arbete under högst en månad återfinnes icke i motionerna.

Beträffande 2 mom., som rör minderårigs raster i arbetet, förete motionerna i första punkten en mindre olikhet i jämförelse med propositionen.

Ifråga om minderårigs nattvila, som behandlas i 3 mom., avvika motionerna från propositionen därutinnan, att desamma ej upptaga de möjligheter till

undantag från huvudregeln, som i momentets andra stycke finnas meddelade beträffande ynglingar, som fyllt sexton år. Härigenom skulle möjliggöras anslutning till den i Washington år 1919 antagna konventionen angående barns nattarbete inom industrien.

Utskottet har beträffande förevarande paragraf i huvudsak anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag. Med anledning av den återgång till gällande lags bestämmelser ifråga om åldern för minderårig ynglings användande till industriellt arbete, vilken utskottet förordat vid 9—12 §§, har i 14 § 1 mom. av utskottets förslag upptagits en motsvarighet till föreskrifterna i 13 § a) av gällande lag, att arbetstiden för minderårig under fjorton år ej må — icke ens vid s. k. nödfallsarbete — överstiga åtta timmar av dygnet eller fyrtioåtta timmar i veckan. Då nuvarande 13 § äger tillämpning allenast å industriellt arbete och byggnadsarbete, hava nämnda nu gällande bestämmelser avseende blott å dessa slag av arbeten. 14 § i propositionen avser emellertid allt arbete, som faller under lagen, och kommer sålunda enligt utskottets förslag förutnämnda begränsning av arbetstiden för minderårig under fjorton år att erhålla vidgad tillämpning. Häremot torde någon befogad invändning dock icke kunna göras. Till följd av de sålunda förordade ändringarna har viss jämkning gjorts i sista stycket av 1 mom.

Ifråga om minderårigs nattarbete har utskottet ansett de i propositionen upptagna undantagen för ynglingar, som fyllt sexton år, böra bibehållas, och blir det således ej heller enligt utskottets förslag möjligt för Sverige att ansluta sig till den i Washington år 1919 antagna konventionen angående barns nattarbete inom industrien.

Såsom nyss nämndes avser 14 § arbete överhuvud, som regleras i arbetarskyddslagen, under det att motsvarande paragraf i gällande lag (13 §) allenast har avseende å industriellt arbete och byggnadsarbete. Genom den ändring, som sålunda skett, kommer bland annat även flottningsarbete att falla under bestämmelserna i 14 §. För närvarande användas emellertid fjortonåringar till nattarbete inom flottningen, vilket icke skulle kunna bli fallet, om endast de möjligheter till dispens förefinnas, som upptagas i propositionen. Då med nu gällande bestämmelser arbete kan beredas åtskilliga minderåriga, som enligt vad inom utskottet blivit upplyst äro i behov därav, och möjlighet finnes att tilldela dem arbete, som icke är av särskilt krävande art, har utskottet ej ansett nämnda minderåriga böra betagas de arbetstillfällen, som sålunda äro för handen. Dessutom torde det för vinnande av en god yrkesutbildning på området vara av vikt, att vederbörande redan tidigt göras förtrogna med arbetet ifråga. På grund härav föreslår utskottet jämväl den undantagsbestämmelsen från stadgandet om minderårigs nattvila, att yrkesinspektionens chefsmyndighet skall äga medgiva, att yngling, som fyllt fjorton år, må användas till flottningsarbete, i den mån förhållandena därtill föranleda. Då dispensrätten upptragits åt chefsmyndigheten lära betryggande garantier finnas för att de minderåriga icke komma att användas i arbete av förevarande art, om detsamma kan medföra risk för deras hälsa eller utveckling. Den nu föreslagna bestäm-

Utskottet.

melsen har införts i andra stycket av tredje momentet, som i samband därmed underkastats viss redaktionell omarbetning.

17 §.

Motsvarande bestämmelser i motionerna I: 205 och II: 349 förete ej några sakliga avvikelser från propositionen. I motionerna föreslås således icke några ändringar, som skulle möjliggöra Sveriges ratificering av den i Washington år 1919 antagna konventionen angående kvinnors användande till arbete före och efter barnsörd. Däremot har i motionerna yrkats, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i de särskilda bestämmelserna rörande kvinnors användande till arbete, att nämnda konvention skulle kunna ratificeras för Sveriges vidkommande.

Utskottet.

Utskottets förslag överensstämmer — utom beträffande paragrafhänvisningen, vars ändring är föranledd av en utav utskottet tidigare föreslagen ändring — helt med propositionen. Vad angår det framställda skrivelseförslaget, anser utskottet i likhet med föredragande departementschefen — och under erinran om att för riksdagen i proposition den 6 februari 1931 (nr 75) framlagts förslag till vissa bestämmelser rörande moderskapsunderstöd — att ytterligare åtgärder för ratificering av förenämnda konvention icke för närvarande böra vidtagas. Utskottet finner sig alltså ej kunna biträda skrivelseförslaget.

19 §.

I motionerna I: 205 och II: 349 har yrkats, att bestämmelserna om kvinnors nattarbete, vilka i propositionen, i huvudsaklig överensstämmelse med gällande lag, allenast ha avseende å arbetsställen, varest i regel användas minst tio arbetare, måtte utsträckas att avse allt industriellt arbete. Genom denna utvidgning avses att för vårt lands vidkommande möjliggöra ratificering av den i Washington år 1919 antagna konventionen angående kvinnors nattarbete. Dessutom innehålla motionerna samma avvikelser från propositionens bestämmelser om kvinnors användande i nödfallsarbete som beträffande motsvarande stadganden ifråga om de minderåriga.

Utskottet.

Mot gällande bestämmelser rörande kvinnors nattarbete, vilka grunda sig på en i Bern år 1906 antagen konvention i ämnet, ha såsom framgår av propositionen åtskilliga erinringar framställts, särskilt från kvinnohåll. Med hänsyn härtill har utskottet, i likhet med föredragande departementschefen, ej funnit lämpligt att för närvarande föreslå en utsträckning av nämnda bestämmelser till arbetsområden, som nu ej beröras därav. Ifråga om kvinnors användande i nödfallsarbete överensstämmer utskottets förslag med propositionen.

22 §.

I fråga om denna paragraf överensstämmer motionerna I: 205 och II: 349 med propositionen utom därutinnan att orden »*eller kunna för kvinna medföra synnerlig våda i sedligt avseende*» uteslutits.

Utskottet.

Motsvarande bestämmelser finnas meddelade för minderåriga i gällande lag och i 13 § av propositionen, varmed utskottets lagförslag överensstämmer. Då

andra kvinnor än de minderåriga icke torde vara i behov av någon särskild sedlig omvårdnad i det avseende, varom här är fråga, och bestämmelsen alltså lär sakna praktisk betydelse, har utskottet ansett sig kunna förorda, att densamma utgår ur 22 §.

23 §.

Utom smärre skiljaktigheter både i sakligt och redaktionellt hänseende förete motionerna I: 205 och II: 349 i fråga om denna paragraf den olikheten mot propositionen, att bergmästare och gruvingenjörer ej omnämnas. Härutinnan överensstämma motionerna med socialstyrelsens förslag.

I likhet med föredragande departementschefen har utskottet funnit bergmästare och gruvingenjörer vid den nu förordade partiella revisionen av lagen alltjämt böra upptagas i paragrafen. Härigenom blir nämligen ändring obehörlig i åtskilliga paragrafer, där bergmästare nu omnämnas vid sidan av yrkesinspektör.

Utskottet.

Stadgandet om bergmästarnas och gruvingenjörernas tillsyn har i utskottets lagförslag givits den avfattningen, att för tillsyn *företrädesvis* å bergverksarbete och därmed sammanhängande arbete anlitas bergmästare och gruvingenjörer. Av denna bestämmelse, jämförd med 23 §:ns innehåll i övrigt, lär böra framgå, att Kungl. Maj:t, i fall då så finnes vara av behovet påkallat för vinnande av en mera ändamålsenlig fördelning av tillsynstjänsten, skall äga rätt att uppdraga åt yrkesinspektör tillsyn, som eljest skulle åligga bergmästare och gruvingenjörer, eller åt sistnämnda befattningshavare tillsyn, som i allmänhet åvilar yrkesinspektör. Vad sistnämnda överflyttning angår lär, enligt vad utskottet inhämtat, en sådan kunna vara lämplig, t. ex. i vissa fall när det gäller tillsyn å sådana sprängnings- och tunnelarbeten, som ej sällan i stor skala äga rum vid utbyggnad av vattenfall.

28 och 30 §§.

Beträffande dessa paragrafer förete motionerna I: 205 och II: 349 allenast smärre olikheter av saklig eller redaktionell innebörd från propositionens bestämmelser.

Utskottets lagförslag överensstämmer med propositionen.

31 §.

Motsvarande paragraf i motionerna I: 205 och II: 349 innebär, förutom vissa obetydligare skiljaktigheter, den olikheten i förhållande till propositionen, att såsom andra stycke upptagits en bestämmelse om att arbetsgivare och arbetsledare böra i frågor rörande arbetets säkerhet eller sundhet söka samråd med arbetarnas ombud. Däremot saknas i motionerna motsvarighet till bestämmelsen i andra stycket av 31 § i propositionen, att ombuden böra verka för främjande av ökad säkerhet och sundhet samt jämväl söka vinna arbetarnas medverkan därtill.

I likhet med chefen för socialdepartementet finner utskottet det visserligen vara av vikt, att samarbetet och samförståndet mellan arbetsgivarna och deras representanter samt arbetarombuden framväxa på frivillighetens väg. De i

Utskottet.

motionerna härutinnan föreslagna bestämmelserna, vilka överensstämma med socialstyrelsens förslag, innebära emellertid endast en uppmaning till arbetsgivare och arbetsledare att söka samråd med ombuden och torde alltså vara ägnade att främja det till vinnande av ökad säkerhet och sundhet på arbetsplatserna syftande frivilliga samarbete mellan arbetsgivare och arbetare, vilket ur alla synpunkter framstår såsom synnerligen önskvärt. På grund härav har det syntts utskottet lämpligt, att en bestämmelse av det innehåll, som i motionerna föreslagits i 31 § andra stycket, inflyter i lagen. Däremot har utskottet i olikhet med motionärerna funnit det vara av vikt, att i lagtexten betonas arbetarombudens uppgift att verka för ökad säkerhet och sundhet samt att söka vinna arbetarnas medverkan därtill. Härutinnan överensstämmer således utskottets förslag med propositionen.

32—34 §§.

Motsvarande paragrafer i motionerna I: 205 och II: 349 utvisa en del smärre avvikelser från propositionen.

Utskottet avstyrker dessa ändringar.

35 §.

Såsom en följd av att motionerna I: 205 och II: 349 ej innehålla någon mot svarighet till dispensbestämmelserna i 12 § återfinnes första punkten i sista stycket av 35 § ej i motionerna. I övrigt överensstämma motionerna med propositionen.

Utskottet.

Läkarbesiktning å minderåriga enligt 35 § första stycket andra punkten av propositionen torde icke böra äga rum annat än när särskilda skäl därtill föreligga. I själva verket lär det föreslagna stadgandet liksom det nu gällande hava denna innebörd. Då det enligt utskottets mening är av vikt, att denna stadgandets innebörd framgår av själva lagtexten, har detsamma fullständigats i enlighet härmed.

42 och 43 §§.

I 42 § av motionerna I: 205 och II: 349 föreslås straff ej blott som i gällande lag för förseelse mot 17 § första stycket utan även för förseelse mot paragrafens andra stycke (arbetsgivares vägran att medgiva kvinna ledighet före barnsbörd). Härutinnan överensstämma motionerna med socialstyrelsens förslag.

Utskottet

Då det ej torde förekomma, att arbetsgivare vägrar kvinna sådan ledighet, som i 17 § andra stycket sägs, har utskottet, i likhet med föredragande departementschefen, ansett den föreslagna straffbestämmelsen obehövlig.

Med anledning av den omgruppering, som skett ifråga om de särskilda föreskrifterna rörande minderårigas användande till arbete, har viss ändring måst vidtagas uti paragrafhänvisningarna i 42 och 43 §§ av utskottets lagförslag.

*46 § i
gällande lag.*

I motionerna I: 205 och II: 349 har föreslagits, att i 46 § av gällande lag — som stadgar straff för arbetare, som olovligen och utan giltigt skäl borttagit

eller försatt ur bruk skyddsanordning — måtte vidtagas den ändringen, att straffminimum måtte höjas från fem till tio kronors böter. Socialstyrelsens förslag upptog samma bestämmelse.

I propositionen har denna ändring av bötesminimum ansetts vara för ringa för att vidtagas vid den verkställda partiella revisionen av lagen. I följd därav upptages icke 46 § i propositionens lagförslag. Utskottets förslag överensstämmer härutinnan med propositionen. Utskottet.

I kraftträdelse- och övergångsbestämmelserna.

Utskottets lagförslag överensstämmer i sak med propositionen, dock har viss ändring skett beträffande de i övergångsbestämmelserna återopade paragraferna, föranledd av de utav utskottet föreslagna ändringarna rörande minderårigas användande till arbete.

Vissa skrivelseförslag.

På sätt den förut lämnade redogörelsen giver vid handen hava en del skrivelseförslag ägt samband med vissa av propositionens detaljbestämmelser, och behandlats under de paragrafer, som desamma närmast avse. I motionerna förefinnas emellertid, såsom framgår av den redogörelse, som inledningsvis lämnats för de i motionerna framställda yrkandena, jämväl förslag till skrivelser, som ej direkt kunna hänföras till propositionens detaljbestämmelser. I förevarande sammanhang vill utskottet ange sin ståndpunkt till nämnda förslag.

Utskottet kan icke biträda de i *motionen I: 206* framställda förslagen om skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan Utskottet.

dels att Kungl. Maj:t måtte hos vederbörande internationella instanser föreslå en omläggning av de internationella konventionerna om skydd i arbete i väsentlig anslutning till vad under punkterna 1)–7) i motionen föreslagits;

dels ock att Kungl. Maj:t ej måtte alldeles glömma bort ett begrundande, i vad mån även jordbrukare, hantverkare och andra, som driva sitt yrke utan lejd fast arbetskraft, samt hennens hustrur må kunna åtminstone i någon mån skyddas mot deras arbetstids ofrivilliga uppressande till en oskäligen höjd.

I *motionen II: 350* har såsom förut omnämnts yrkats, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om undersökning angående förekomsten av silikos (stendammslunga) inom olika arbetsområden, ävensom vidtaga de åtgärder till sjukdomens förekommande, som med ledning av samma undersökning kunna befinnas tjänliga.

Ifrågavarande sjukdom har under de senaste åren varit föremål för åtskillig uppmärksamhet i lagstiftningen. Efter beslut av 1930 års riksdag infördes sålunda i lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar bland de sjukdomsorsaker, som omfattas av lagen, jämväl stendamm. Vid innevarande års riksdag hava i två likalydande motioner, nr 50 i första kammaren av herr Utskottet.

Lindström och nr 84 i andra kammaren av herr Ahl, hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning rörande utvidgning av nämnda lag att gälla jämväl till förmån för arbetare inom porslinsindustrien. I sitt den 13 mars 1931 över berörda motioner avgivna utlåtande (nr 21) har utskottet, i anslutning till vissa över motionerna avgivna yttranden, framhållit, att den lungsjukdom, som, på sätt motionärerna närmare anført, stundom angriper arbetare inom porslinsindustrien, utgör en art av stendammslunga och sålunda är inbegripen under lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar. På grund härav har utskottet hemställt, att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Utskottets hemställan har sedermera av riksdagen bifallits.

Nu förevarande motion avser dels att åstadkomma en undersökning angående förekomsten av ifrågavarande sjukdom, dels ock vidtagandet av åtgärder till förekommande av densamma. En undersökning i det avseende, varom motionären hemställt, läser böra ankomma å yrkesinspektionens chefsmyndighet, socialstyrelsen, med biträde av yrkesinspektionens befattningshavare. Enligt vad utskottet inhämtat erhåller socialstyrelsen underrättelse om de fall, då jämlikt lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar anmälan göres om sjukdom, som avses i nämnda lag. Särskilt med hänsyn härtill anser sig utskottet kunna utgå ifrån att socialstyrelsen, utan att framställning därom göres, har sin uppmärksamhet riktad på förekomsten av ifrågavarande sjukdom samt meddelar anvisning om åtgärder, som styrelsen inom sin befogenhet anser böra vidtagas till dess förekommande. Vad beträffar övriga profylaktiska åtgärder, som kunna finnas nödiga, torde motionären i huvudsak vinna sitt syfte genom den hemställan om utredning angående behovet av obligatorisk läkarundersökning för arbetare inom vissa farliga industrier, som utskottet har för avsikt att göra. Utskottet finner sig därför icke böra biträda skrivelseförslaget.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att ifrågavarande proposition ej kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

L a g**angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 206)
om arbetarskydd.**

Härigenom förordnas, att 4, 5, 7, 9—25, 28—45 och 52 §§ lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd skola, 4, 5, 25, 29, 30, 35, 36, 40, 42, 43 och 45 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse samt att den i lagen om arbetarskydd förekommande underrubriken med lydelse »Särskilda föreskrifter rörande kvinnors användande i arbete» skall hava sin plats närmast före 16 §:

Härigenom förordnas, att 4, 5, 7, 9, 10, 12—25, 28—45 och 52 §§ lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd skola, 4, 5, 25, 29, 30, 35, 36, 40, 42, 43 och 45 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse samt att den i lagen om arbetarskydd förekommande underrubriken med lydelse »Särskilda föreskrifter rörande kvinnors användande i arbete» skall hava sin plats närmast före 16 §:

Föreskrifter till förekommande av olycksfall och ohälsa i arbete.**4 §.¹**

Till förekommande — — — — —
[a] Å ställen — — — i trappor.]
[b] Hissar, kranar, hängbanor och andra därmed jämförliga transportanordningar skola underkastas besiktning och provning på sätt, som kan anses betryggande; och skall å dem finnas på lämpligt ställe tydligt angivet den bärighet i vikt, varför de vid senaste besiktning godkänts, jämte dagen för denna besiktning ävensom, då de äro avsedda för persontrafik, det antal personer, som utan fara kan på en gång begagna dem. Ställningar och dylikt skola erbjuda *tillfredsställande säkerhet.*]

särskilt iakttagas:
a) Å ställen — — — i trappor.
b) Hissar, kranar, hängbanor och andra därmed jämförliga transportanordningar skola underkastas besiktning och provning på sätt, som kan anses betryggande; och skall å dem finnas på lämpligt ställe tydligt angivet den bärighet i vikt, varför de vid senaste besiktning godkänts, jämte dagen för denna besiktning ävensom, då de äro avsedda för persontrafik, det antal personer, som utan fara kan på en gång begagna dem.
c) Ställningar, *stegar* och dylikt skola *med hänsyn till material, konstruktion*

¹ I propositionen föreslås ej någon ändring i punkterna a)—h) av 4 § i gällande lag. Dessa upptagas följaktligen ej i propositionens lagtext. Beträffande nämnda punkter föreslår emellertid utskottet ändring i punkterna b)—h). För jämförelsens skull ha därför härovan i propositionens lagtext upptagits dessa punkter enligt nu gällande lydelse, därvid de emellertid satts inom parentes för utmärkande av att de ej förekomma i propositionen. På enahanda sätt har förfarits med punkt a). Beträffande punkterna a)—h) innehåller propositionen allenast följande

a) Å ställen

— — — — — elektrisk ström.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

[c] Kar, bassänger och andra öppna kärl, vilka med hänsyn till läge och innehåll eller djup medföra fara, skola, därest så lämpligen kan ske, vara behörigen kringgärdade.]

[d] För arbetarnas räddande vid eldsvåda skola sådana åtgärder träffas, som med hänsyn till arbetets natur, arbetslokalens belägenhet och beskaffenhet samt arbetarnas antal kunna anses tillfyllestgörande, såsom *anbringande* av lätt öppnade utgångar och fönster, säkerhetsstegar, brandsäkra trappor och dylikt.]

[e] Gångar i arbetslokaler skola vara så breda och höga, att arbetarna icke utsättas för att skadas av i gång varande *maskiner*. Golv i arbetslokal skall, särskilt i närheten av farliga maskiner och å andra farliga platser, hållas i sådant skick, att arbetarna ej utsättas för att snava eller halka.]

[f] *Motor* skall, där den ej uppställes i särskilt rum, utan har sin plats i arbetslokalen, inhägnas eller anbringas så, att de arbetare, åt vilka dess skötsel icke är anförtrodd, ej utsättas för att komma i beröring med dess rörliga delar.]

[g] *Maskiner och transmissioner*, som medföra fara för arbetarna, skola kringgärdas eller eljest så anordnas, att såvitt möjligt den med dem förbundna faran undanröjes.]

[h] Elektriska apparater och ledningar skola vara så anordnade, att arbetarna icke utsättas för fara att skadas genom elektrisk ström.]

i) Innan transmission sättes i gång, skall detta på förut bekantgjort sätt tillkännagivas i varje arbetslokal, dit

och utförande erbjuda betryggande säkerhet.

d) Kar, bassänger och andra öppna kärl, vilka med hänsyn till läge och innehåll eller djup medföra fara, skola, därest så lämpligen kan ske, vara behörigen kringgärdade.

e) För arbetarnas räddande vid eldsvåda skola sådana åtgärder träffas, som med hänsyn till arbetets natur, arbetslokalens belägenhet och beskaffenhet samt arbetarnas antal kunna anses tillfyllestgörande, såsom *anordnande* av *verksam* brandalarm, *tillfredsställande utrymningsvägar*, lätt tillgängliga och lätt öppnade utgångar och fönster, säkerhetsstegar, brandsäkra trappor och dylikt.

f) Gångar i arbetslokaler skola vara så breda och höga, att arbetarna icke utsättas för att skadas av i gång varande *maskinella anordningar*. Golv i arbetslokal skall, särskilt i närheten av farliga maskiner och å andra farliga platser, hållas i sådant skick, att arbetarna ej utsättas för att snava eller halka.

g) *Motorer, maskiner, transmissioner och andra mekaniska hjälpmedel, vilkas rörliga delar medföra fara för arbetarna*, skola kringgärdas eller eljest så anordnas, att såvitt möjligt den med dem förbundna faran undanröjes.

h) Elektriska *maskiner*, apparater och ledningar skola vara så anordnade, att arbetarna icke utsättas för fara att skadas genom elektrisk ström.

i) Innan drivkraft förmedelst transmissionen

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

överföres. Är transmission, som kan medföra fara, ej på betryggande sätt inskyddad, skola tillfredsställande anordningar för skyndsamt stannande av densamma finnas vidtagna inom arbetslokalen.

k) Arbetsmaskin, som — — — — — och ledning.

r) Vid arbete, däri arbetarna äro utsatta för fara att skadas genom explosiva, eldfarliga, giftiga eller frätande ämnen, skola sådana åtgärder vara vidtagna, att denna fara i möjligaste mån undanröjes.

5 §.

Till förekommande — — — särskilt iakttagas:

a) I slutet — — — — — lämplig beskaffenhet.

g) Sysselsättes å ett och samma ställe samtidigt och på stadigvarande sätt ett större antal arbetare, skola dessa på sätt, som kan anses tillfredsställande med hänsyn till antal, fördelning på kön och arbetets natur, å eller invid arbetsstället äga tillgång till tvätt- och dricksvatten samt avträden ävensom lämplig plats för ombyte, förvaring och, där så erfordras, torkning av kläder; därjämte bör åt dem av arbetarna, som icke äro bosatta i närheten av arbetsstället, därstädes beredas tillgång till lämplig plats för in- tagande av måltider samt lägenhet att värma medförd mat.

h) Till lämnande av den första hjälpen vid olycks- eller sjukdomsfall skola finnas vidtagna sådana anordningar, som kunna anses erforderliga med hänsyn till arbetets beskaffenhet.

i) Arbetet bör, där dess natur det medgiver, avbrytas genom en eller flera lämpligt förlagda raster av tillräcklig varaktighet.

k) Åt arbetarna bör, där ej arbetets natur, allmänhetens behov eller annan omständighet skäligen kan anses kräva avvikelse, beredas erforderlig ledighet för nattvila.

l) För varje period av sju dagar skola arbetarna åtnjuta sammanhängande ledighet av minst tjugufyra timmars varaktighet. Sådan veckovila bör såvitt möjligt förläggas till söndag och till samma tider för alla vid ett arbetsställe anställda.

Från vad sålunda stadgats må yrkesinspektionens chefsmyndighet, efter hörande av vederbörande organisationer av arbetsgivare och arbetare, medgiva undantag för visst slag av sysselsättning eller visst arbetsställe.

Därest inskränkning göres i den i första stycket avsedda veckovilan, bör motsvarande frihet från arbete såvitt möjligt beredas.

m) Åt arbetare, som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos arbetsgivaren eller företaget någon längre tid, bör, i

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

allmänhet under den varmare årstiden, beredas semesterledighet under minst fyra söckendagar, vilken ledighet i regel bör vara sammanhängande och förlagd i omedelbar anslutning till sön- eller helgdag.

7 §.

1 mom. Finnes för tillämpning av 3 § i avseende å visst slag av sysselsättning eller användande av visst slag av maskin, redskap eller arbetslokal behov av närmare föreskrifter, utöver vad i 4—6 §§ stadgas, må Konungen utfärda sådana föreskrifter.

2 mom. Innefattar föreskrift, som utfärdats med stöd av 1 mom., förbud mot användande av visst slag av maskin eller redskap eller del därav eller mot dess användande med eller utan viss anordning, äger Konungen jämväl föreskriva, att föremål, vars användande sålunda är förbjudet, icke må till annan överlåtas eller upplåtas till begagnande, med mindre det kan antagas för visst, antingen att sådan åtgärd skall vidtagas med föremålet, att det därefter ej vidare är inbegripet under förbudet, eller att föremålet uteslutande skall komma till användning, som ej med förbudet avses.

3 mom. Bedrives i visst fall arbete, som icke enligt 1 § är underkastat denna lag och ej heller är att hänföra till skeppstjänst, under sådana förhållanden, att därmed sysselsatta personer uppenbarligen utsättas för allvarlig fara för olycksfall, må Konungen förordna, att lagen, i vad den åsyftar att förekomma olycksfall, skall i nödig omfattning tillämpas å arbetet, ävensom meddela de föreskrifter, som kunna erfordras, då i sådant fall arbetare icke användes till arbete för arbetsgivares räkning.

Särskilda föreskrifter rörande minderårigas användande i arbete.

9 §.

Minderårig må icke användas till arbete, förrän den minderårige fyllt tretton år och, där fråga ej är om arbete allenast under ferietid, inhämtat den för folkskolan bestämda lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller ock erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan.

Ej heller må minderårig användas till arbete, utan att till arbetsgivaren avlämnats intygsbok för den minderåriga, utfärdad på sätt i 34 § föreskrives och innehållande:

a) uppgift om den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelsedag,

samt, där fråga ej är om arbete allenast under ferietid,

¹ Till bergverks-, bruks-, fabriks-, hantverks- eller annat industriellt arbete eller byggnadsarbete, ändå att det ej är att hänföra till industriellt arbete, eller arbete med transport av personer eller gods må icke användas *kvinnor* under fjorton år. Vad sålunda stadgats skall dock ej gälla distribution av varor eller utträttande av bud eller ärenden.

¹ Se 10 § första stycket i Kungl. Maj:ts förslag.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

b) intyg, att den minderårige inhämtat den lärokurs eller de kunskaper och färdigheter, som i första stycket sagts, eller erhållit där angivet tillstånd, och

c) anteckning, huruvida den minderårige genomgått fortsättnings-, ersättnings- eller lärlingsskola, då skolplikt beträffande lärlingsskola åligger den minderårige, eller är i behörig ordning befriad från skyldighet att delta i undervisning, som här nämnts.

10 §.

Till bergverks-, bruks-, fabriks-, hantverks- eller annat industriellt arbete eller byggnadsarbete, ändå att det ej är att hänföra till industriellt arbete, eller arbete med transport av personer eller gods må icke användas *minderårig* under fjorton år. Vad sålunda stadgats skall dock ej gälla distribution av varor eller uträttande av bud eller ärenden.

Bedrives arbete, som med förbudet i första stycket avses, i sådan omfattning, att å arbetsstället i regel användas minst tio arbetare, må minderårig icke användas till arbetet, utan så är att den minderåriges intygsbok, utöver vad i 9 § föreskrives, inne-

10 §.

¹ Minderårig må icke användas till arbete, utan att till arbetsgivaren avlämnats intygsbok för den minderåriga, utfärdad på sätt i 34 § föreskrives och innehållande:

a) uppgift om den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelse-dag,

samt, där fråga ej är om arbete allenast under ferietid,

b) intyg, att den minderårige inhämtat den lärokurs eller de kunskaper och färdigheter, som i 9 § första stycket sagts, eller erhållit där angivet tillstånd, och

c) anteckning, huruvida den minderåriga genomgått fortsättnings-, ersättnings- eller lärlingsskola, då skolplikt beträffande lärlingsskola åligger den minderåriga, eller är i behörig ordning befriad från skyldighet att delta i undervisning, som här nämnts.

Bedrives *industriellt arbete, byggnadsarbete eller arbete med transport av personer eller gods, däri icke inbegripet distribution av varor eller uträttande av bud eller ärenden*, i sådan omfattning, att å arbetsstället i regel användas minst tio arbetare,

¹ Se 9 § andra stycket i Kungl. Maj:ts förslag.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

håller läkarintyg, utvisande att den minderårige icke företer sjuklighet, svaghet eller bristande kroppsutveckling eller, där så skulle vara förhållandet, att den minderårige icke kan anses komma att lida men av den sysselsättning, varom fråga är. Sådant läkarintyg må vid intygsbokens avlämnande till arbetsgivaren ej vara äldre än ett år och kan utgöras av anteckning, som vid besiktning enligt 35 § införts i boken av besiktningsläkaren.

(Utskottets förslag.)

må minderårig icke användas till arbete, som *sålunda avses*, utan så är att den minderåriges intygsbok, utöver vad i *första stycket* föreskrives, innehåller läkarintyg, utvisande att den minderårige icke företer sjuklighet, svaghet eller bristande kroppsutveckling eller, där så skulle vara förhållandet, att den minderårige icke kan anses komma att lida men av den sysselsättning, varom fråga är. Sådant läkarintyg må vid intygsbokens avlämnande till arbetsgivaren ej vara äldre än ett år och kan utgöras av anteckning, som vid besiktning enligt 35 § införts i boken av besiktningsläkaren.

11 §.¹

Minderårig under *sexton* år må icke användas till arbete under jord i stenbrott eller gruva.

12 §.

I fråga om lätt arbete, som bedrivs i fria luften och fortgår allenast under kortare tid av året samt icke regleras av samband med mekaniskt driven arbetsprocess, må yrkesinspektionens chefsmyndighet, när skäl därtill äro, bevilja eftergift från de i 9 och 10 §§ meddelade förbud.

Chefsmyndigheten må ock i särskilda fall meddela eftergift från det i 10 § första stycket stadgade förbud, där så prövas nödigt till förekommande av sysslolöshet eller annat allvarligt men för den minderårige.

Beträffande minderårig, vilken användes till ett under kortare tid fortgående arbete, som ej är att anse såsom tungt, må chefsmyndigheten bevilja eftergift från det i 10 § andra stycket meddelade förbud, när synnerliga skäl därtill äro.

13 §.

Arbetsgivare må icke använda minderårig till arbete på sådant sätt, att den minderåriges användande kan anses medföra fara för olycksfall eller för överansträngning eller annan menlig inverkan på den minderåriges hälsa eller kroppsutveckling eller för den minderårige innebära våda i sedligt avseende.

¹ 11 § i gällande lag har följande lydelse: Minderårig under *femton* år må icke användas till arbete under jord i stenbrott eller gruva.

Då utskottet föreslagit, att denna paragraf bibehålles oförändrad, upptages densamma ej i utskottets förslag.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Minderårig skall lämnas erforderlig ledighet för deltagande i kurs för religions- eller sådan yrkes- eller fortsatt skolundervisning, för vilken kostnaden helt eller delvis bestrides av staten eller med kommunala medel.

14 §.

1 mom. Angående minderårigs arbetstid i arbete, varå lagen den 16 maj 1930 (nr 138) angående arbetstidens begränsning äger tillämpning, gäller vad där är stadgat. Dock må *minderårig med det undantag, som angives i andra stycket, icke i något fall användas till dylikt arbete mer än tio timmar av dygnet eller sextio timmar i veckan. Ej heller må, med enahanda undantag, minderårigs arbetstid i annat arbete överstiga nämnda antal timmar.*

Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i ett företags drift eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må *minderårig* användas till arbete i den mån så är nödigt, ändå att hans arbetstid kommer att överstiga tio timmar av dygnet eller sextio timmar i veckan. Om arbete utöver nämnda antal timmar samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare. Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid utan att därtill sökes tillstånd, som må beviljas av vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare för ytterligare högst en månad och av yrkesinspektionens

14 §.

1 mom. Angående minderårigs arbetstid i arbete, varå lagen den 16 maj 1930 (nr 138) angående arbetstidens begränsning äger tillämpning, gäller vad där är stadgat. Dock må *arbetstiden i dylikt arbete icke i något fall överstiga för minderårig, som ej fyllt fjorton år, åtta timmar av dygnet eller fyrtioåtta timmar i veckan och, med det undantag som angives i andra stycket, för annan minderårig tio timmar av dygnet eller sextio timmar i veckan. Ej heller må, med enahanda undantag, minderårig användas till annat arbete mer än det antal timmar, som sålunda är angivet.*

Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i ett företags drift eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må *minderårig, som fyllt fjorton år, användas till arbete i den mån så är nödigt, ändå att hans arbetstid kommer att överstiga tio timmar av dygnet eller sextio timmar i veckan. Om arbete utöver nämnda antal timmar samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare. Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid utan att därtill sökes tillstånd, som må beviljas av vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare för ytterligare högst en*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

chefsmyndighet, där så finnes lämpligt efter samråd med arbetsrådet, för längre tid. Över ansökan skall beslut meddelas ofördröjligen. Anmälan eller ansökan må anses gjord, när den i betalt brev avlämnats till allmänna posten.

Deltager den minderårige med arbetsgivarens vetskap i kurs för sådan undervisning, som i 13 § omförmäles, vare arbetsgivaren skyldig så begränsa den minderåriges arbetstid, att sammanlagda undervisnings- och arbetstiden ej kommer att *överskrida den här förut stadgade begränsningen.*

2 mom. Den minderåriges raster i arbetet skola anordnas på ett med hänsyn till den minderårige lämpligt sätt. Erbjuder arbetslokalen icke en från hälsosynpunkt tillfredsställande uppehållsplats, må den minderårige ej tillåtas under rasterna vistas i lokalen, och åligger det i sådant fall arbetsgivaren att anvisa lämpligt annat rum, varest den minderårige kan vistas under rasterna och intaga sina måltider.

3 mom. Den minderårige skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn, och skall i denna ledighet ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

Utan hinder av vad sålunda stadgats må yngling, som fyllt sexton år, efter vederbörande yrkesinspektörs eller bergmästares medgivande användas till arbete å tid, som nyss är nämnd, där hans arbetstid är begränsad till högst åtta timmar av dygnet samt tillika arbetet antingen icke oftare än under var tredje vecka infaller å tid mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m. eller ock är i fråga om tider på dygnet, då det skall utföras, fördelat på sätt, som kan anses likvärdigt med nyssnämnda anordning. Här-

(Utskottets förslag.)

månad och av yrkesinspektionens chefsmyndighet, där så finnes lämpligt efter samråd med arbetsrådet, för längre tid. Över ansökan skall beslut meddelas ofördröjligen. Anmälan eller ansökan må anses gjord, när den i betalt brev avlämnats till allmänna posten.

Deltager den minderårige med arbetsgivarens vetskap i kurs för sådan undervisning, som i 13 § omförmäles, vare arbetsgivaren skyldig så begränsa den minderåriges arbetstid, att sammanlagda undervisnings- och arbetstiden ej kommer att *överstiga för minderårig, som ej fyllt fjorton år, åtta timmar av dygnet eller fyrtioåtta timmar i veckan och, med det undantag som angives i andra stycket, för annan minderårig tio timmar av dygnet eller sextio timmar i veckan.*

Från vad sålunda stadgats skola gälla följande undantag. Yngling, som fyllt sexton år, må efter vederbörande yrkesinspektörs eller bergmästares medgivande användas till arbete å tid, som nyss är nämnd, där hans arbetstid är begränsad till högst åtta timmar av dygnet samt tillika arbetet antingen icke oftare än under var tredje vecka infaller å tid mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m. eller ock är i fråga om tider på dygnet, då det skall utföras, fördelat på sätt, som kan anses likvärdigt med nyssnämnda anord-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

utöver må yrkesinspektionens chefsmyndighet medgiva, att sådan yngling må, utan hinder av stadgandet i första stycket, i den mån så kan anses påkallat deltaga i arbete, som på grund av sin natur, arbetsbrådskan eller annan tvingande omständighet måste bedrivas med skiftindelning eller eljest forceras.

ning. Härutöver må yrkesinspektionens chefsmyndighet medgiva, att sådan yngling må i den mån så kan anses påkallat deltaga i arbete, som på grund av sin natur, arbetsbrådskan eller annan tvingande omständighet måste bedrivas med skiftindelning eller eljest forceras. *Yngling, som fyllt fjorton år, må efter chefsmyndighetens medgivande användas till flottningsarbete, i den mån förhållandena därtill föranleda.*

15 §.

Finnes minderårigs användande i visst slag av sysselsättning medföra synnerlig fara i något avseende, varom i 13 § första stycket förmäles, må Konungen föreskriva vissa villkor för minderårigs användande i sådan sysselsättning eller förordna, att minderårig ej må användas däri.

Särskilda föreskrifter rörande kvinnors användande i arbete.

16 §.

Kvinna må icke användas till arbete under jord i stenbrott eller gruva.

17 §.

Kvinna, som fött barn, må icke användas till arbete, som med förbudet i 10 § första stycket avses, under de sex första veckorna efter barnsörden, därest icke med läkarintyg styrkes, att hon utan men för sig eller barnet tidigare kan börja arbetet.

17 §.

Kvinna, som fött barn, må icke användas till arbete, som med förbudet i 9 § andra stycket avses, under de sex första veckorna efter barnsörden, därest icke med läkarintyg styrkes, att hon utan men för sig eller barnet tidigare kan börja arbetet.

Företer kvinna, som användes till arbete av nämnda slag, intyg av läkare eller barnmorska av innehåll, antingen att hon sannolikt kan vänta sin nedkomst inom två veckor, eller ock att hon sannolikt kan vänta sin nedkomst inom sex veckor och med hänsyn därtill har behov av ledighet från arbetet, må sådan ledighet ej förvägras henne.

18 §.

Kvinna, som ammar sitt barn, må ej förvägras erforderlig ledighet härför.

19 §.

Kvinna, som användes till industriellt arbete, vilket bedrivs i sådan omfattning, att å arbetsstället i regel användas minst tio arbetare, skall för

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn. I denna ledighet skall ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

Föreliggande sådana omständigheter, som i 14 § 1 mom. andra stycket nämnts, må kvinna utan hinder av vad i första stycket härövan stadgats användas till arbete i den mån så är nödigt. Om arbete utöver den i samma stycke föreskrivna begränsningen samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare. Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid utan att därtill sökts tillstånd, som må beviljas av vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare för ytterligare högst en månad och av yrkesinspektionens chefsmyndighet för längre tid. Över ansökan skall beslut meddelas ofördröjligen. Anmälan eller ansökan må anses gjord, när den i betalt brev avlämnats till allmänna posten.

20 §.

Å arbetsställe, där på grund av verksamhetens natur under vissa tider av året förekommer hopat arbete (säsongarbete), ävensom undantagsvis å andra arbetsställen, då arbetet därstädes i följd av särskilda omständigheter måste forceras, må den i 19 § första stycket föreskrivna oavbrutna ledigheten kunna under en tid av sammanlagt högst sextio dagar av året inskränkas till tio timmar av dygnet.

Arbetsgivaren skall, innan sådan inskränkning vidtages, med angivande av anledningen därtill hos vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare göra anmälan om de dagar, varunder inskränkningen är avsedd att vidtagas.

21 §.

Beträffande sådana verksamhetsgrenar, som avse förarbetande av varor, vilka äro underkastade hastig försämring, må undantag från bestämmelserna i 19 § första stycket kunna meddelas av yrkesinspektionens chefsmyndighet.

22 §.

Finnes kvinnas användande i visst slag av sysselsättning medföra synnerlig fara för olycksfall eller vara för kvinna synnerligen ansträngande eller hälsofarligt eller kunna för kvinna medföra synnerlig våda i sedligt avseende, må Konungen föreskriva vissa villkor för kvinnas användande i sådan sysselsättning eller förordna, att kvinna ej må användas däri.

22 §.

Finnes kvinnas användande i visst slag av sysselsättning medföra synnerlig fara för olycksfall eller vara för kvinna synnerligen ansträngande eller hälsofarligt, må Konungen föreskriva vissa villkor för kvinnas användande i sådan sysselsättning eller förordna, att kvinna ej må användas däri.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om tillsyn å lagens efterlevnad m. m.

23 §.

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag och med stöd av densamma meddelade föreskrifter utövas, under överinseende och ledning av yrkesinspektionens chefsmyndighet, av yrkesinspektionens befattningshavare samt kommunala tillsynsorgan. Nämda befattningshavare utgöras för tillsynstjänsten i allmänhet av yrkesinspektörer, yrkesinspektörsassistenter och yrkesunderinspektörer. För tillsyn å arbete, var till kvinnor användas, skall finnas minst en yrkesinspektris jämte erforderligt antal yrkesinspektrisassistenter. För tillsyn å bergverksarbete och därmed sammanhängande arbete anlitas bergmästare och gruvingenjörer. Konungen må därjämte förordna, att tillsynen å visst slag av verksamhet skall, med fritagande helt eller delvis av övriga tillsynsorgan, utövas av specialinspektör.

För tillsynstjänsten i allmänhet indelas riket i yrkesinspektionsdistrikt. I varje distrikt skola finnas, förutom kommunala tillsynsorgan, en yrkesinspektör samt minst en yrkesinspektörsassistent och en yrkesunderinspektör.

Yrkesinspektörerna äro envar beträffande sitt distrikt ansvariga för tillsynstjänstens i allmänhet tillbörliga fullgörande. De hava att leda yrkesinspektörsassistenternas och yrkesunderinspektörernas tjänsteutövning samt öva inseende över de kommunala tillsynsorganens verksamhet.

Beträffande yrkesinspektris skola vad hennes tillsyn angår bestämmelserna rörande yrkesinspektör äga motsvarande tillämpning.

Närmare bestämmelser rörande tillsynens organisation och fördelning på de olika tillsynsorganen meddelas av Konungen.

24 §.

De i 23 § omnämnda kommunala tillsynsorganen utgöras av hälsovårdsnämnderna; varande dock nämnd berättigad utöva den nämnden åliggande tillsyn genom en eller flera lämpliga, av nämnden utsedda särskilda personer, män eller kvinnor. Har nämnd för tillsynens utövande utsett särskild person, åligger det nämnden att ofördröjligen därom lämna vederbörande yrkesinspektör underrättelse med angivande av den utsedda personens namn, yrke och postadress.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Skulle hälsovårdsnämnd brista i fullgörandet av vad som åligger nämnden beträffande här ifrågavarande tillsyn och kommer sådant förhållande, genom anmälan från yrkesinspektör eller på annat sätt, till Konungens befallningshavandes kännedom, skall Konungens befallningshavande tillhålla nämnden att vidtaga de åtgärder, som kunna erfordras för åvägbringande av rättelse, och äger Konungens befallningshavande i fall av behov för nämnda ändamål förelägga lämpliga viten. Underlåter nämnden att ställa sig Konungens befallningshavandes anmaning till efterrättelse, må Konungens befallningshavande, där så finnes nödigt, i större eller mindre omfattning överflytta tillsynens utövande å person, som av Konungens befallningshavande för ändamålet förordnas. För sådan person, vilken är att anse som kommunalt tillsynsorgan enligt denna lag, äger Konungens befallningshavande i fall av behov att bestämma gottgörelse att utgå av kommunens medel.

25 §.

Tillsyn skall — — — tillbörligen iakttages.

Vid utövande — — — för arbetsgivaren.

Närmare föreskrifter angående sättet för tillsynens utövande meddelas av Konungen.

28 §.

Yrkesinspektör, yrkesinspektörsassistent eller yrkesunderinspektör må ej för egen eller annans räkning driva eller hava del eller anställning i företag, varå denna lag äger tillämpning och som drives å ort inom det distrikt, vari han är anställd, eller för sådant företag åtaga sig uppdrag mot ersättning. Yrkesinspektör eller yrkesinspektörsassistent må ej heller eljest på något av nyss angivna sätt taga befattning med företag, vari bedrivs arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses.

Yrkesinspektris eller yrkesinspektrisassistent må ej på något av förenämnda sätt taga befattning med företag, som är underkastat sådan befattningshavares tillsyn, ej heller med annat företag, vari bedrivs arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses.

Från de i denna paragraf stadgade förbud må yrkesinspektionens chefsmyndighet för särskilt fall meddela eftergift, där så prövas kunna ske utan men för tjänsten.

29 §.

De, som hava att taga befattning med tillsyn å efterlevnaden av denna lag, skola, när helst de så påfordra, efter det vederbörande arbetsgivare eller hans ställföreträdare å arbetsstället underrättats om deras närvaro, äga tillträde till de arbetsställen, vilka deras tjänsteåligganden avse, ävensom rätt att där företaga undersökningar, vartill dessa tjänsteåligganden kunna giva anledning; varande arbetsgivaren eller hans ställföreträdare å arbetsstället pliktig att därvid tillhandagå med erforderliga upplysningar samt att hålla de i denna lag föreskrivna böcker och förteckningar tillgängliga.

För bevarande — — — yrkesinspektionens chefsmyndighet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

30 §.

Vid arbetsställe, varest på stadigvarande sätt bedrivs arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses, eller beträffande vilket yrkesinspektionens chefsmyndighet finner skäl så föreskriva, skall finnas en för ändamålet lämplig bok, i vilken vederbörande inspektionsförrättare vid besök å arbetsstället har att anteckna de anvisningar och råd, vartill förhållandena å arbetsstället kunnat giva anledning och vilka han anser böra avfattas skriftligen, eller ock sin avsikt att framdeles meddela sådana. Alla tjänstemeddelanden, som röra tillämpningen i avseende å arbetsstället av denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter och som icke blivit införda i berörda anteckningsbok, skola biläggas densamma.

Anteckningsbok och — — — och meddelanden.

31 §.

Å arbetsställe, varest på stadigvarande sätt bedrivs arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses, böra arbetarna inom sig utse ett eller flera ombud att företräda dem i frågor rörande arbetets säkerhet eller sundhet. Ombud må ock å annat arbetsställe kunna av arbetarna utses. Om valet böra ombuden underrätta arbetsgivaren och vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare.

Arbetsgivare så ock den, som utövar ledningen av arbetet, bör i frågor rörande arbetets säkerhet eller sundhet söka samråd med arbetarnas ombud.

Ombuden, som hava att göra sig noga underrättade om de beträffande arbetets säkerhet och sundhet å arbetsstället rådande förhållanden, böra verka för främjande av ökad säkerhet och sundhet samt jämväl söka vinna arbetarnas medverkan därtill. När ombuden genom klagomål eller eljest erhålla kännedom om missförhållande, böra de söka få detsamma avhjälpt genom hänvändelse till den, som utövar ledningen av arbetet i fråga, eller till arbetsgivaren eller, där rättelse på sådant sätt ej vinnes, till vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare. Har den, som utövar ledningen av arbete, eller arbetsgivare från ombud mottagit hänvändelse rörande arbetets säkerhet eller sundhet, har han att inom skälig tid giva ombudet besked i frågan.

Vid inspektion å arbetsställe, där ombud för arbetarna finnes, bör inspektionsförrättaren i regel träda i förbindelse med ombudet.

Vederbörande tillsynsorgan är pliktigt att på begäran kostnadsfritt tillhandahålla arbetarnas ombud avskrift av anvisning, råd eller annat skriftligt meddelande, som avlåtits rörande arbetets säkerhet eller sundhet å arbetsstället.

32 §.

Det åligger arbetsgivare, vilken använder minderårig i arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses, att hava den

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

minderåriges namn, födelseår och födelsedag införda i en särskild förteckning ävensom att vid den minderåriges avgång ur arbetet avföra den minderåriga från förteckningen. Dylik förteckning föres för kalenderår, och skall vid förnyat uppläggande av förteckningen iakttagas, att i densamma införas samtliga minderåriga, som vid årsskiftet kvarstodo i arbetet. Arbetsgivaren är pliktig förvara förteckningen å arbetsstället under ett år utöver det kalenderår förteckningen avser.

33 §.

Arbetsgivare, som använder en eller flera minderåriga i arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses, skall inom fjorton dagar från det han började i arbetet använda dylik arbetskraft därom hos vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare göra skriftlig anmälan ävensom på samma sätt, likaledes inom fjorton dagar, göra anmälan, då han icke vidare i arbetet använder någon minderårig. Äger användandet av sådan arbetskraft rum allenast under viss eller vissa tider av året och kan arbetsgivaren därom på förhand lämna tillförlitlig upplysning, må anmälan, som innehåller sådan upplysning, gälla så länge de anmälda förhållandena fortfarande äga bestånd.

Vid beviljande av eftergift jämlikt 12 § äger yrkesinspektionens chefsmyndighet tillika, där så prövas skäligt, medgiva befrielse från anmälningskyldighet, som ovan stadgats.

34 §.

34 §.

Intygsböcker, varom i 9 § förmäles och vartill formulär fastställes av yrkesinspektionens chefsmyndighet, tillhandahållas genom pastorsämbetena.

Det åligger pastor, hos vilken minderårigs fader, moder eller målsman eller minderårig, som fyllt sexton år, framställer begäran om intygsbok, att där den minderåriges namn och ålder äro för pastor kända eller behörigen styrkas, för den minderåriga utfärda intygsbok och däruti göra anteckning om den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelsedag ävensom, då intygsbok begärts av den minderåriges fader, moder eller målsman, om sådan persons namn och hemvist. Har pastor sig bekant, att den minderåriga ännu icke fullgjort sin skolplikt i folkskola eller fortsättnings-, ersättnings- eller lärlingsskola, göre ock anteckning därom i intygsboken. Är för pastor kunnigt eller styrkes för honom, att den minderåriga inhämtat den för folkskolan bestämda lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan eller ock att den minderåriga genomgått fortsättnings-, ersättnings- eller lärlingsskola eller är i vederbörlig ordning befriad från skyldighet att deltaga i undervisningen i någon av de skolor, som sist nämnts, skall pastor i boken införa intyg härom. Har sådant intyg icke kunnat införas vid bokens ut-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

färdande, skall det sedermera, då den minderårige visar sig därtill berättigad, på begäran införas av den, som utfärdat boken, eller av annan pastor eller ock av vederbörande skollärare, ordförande i skolstyrelse eller skolföreståndare.

Enahanda skyldighet att utfärda intygsbok, som här är stadgad för pastor, åligger i fråga om minderårig, som avgått från folkskola efter genomgången lärokurs eller efter det han erhållit behörigt tillstånd att lämna skolan, vederbörande lärare eller skolstyrelsens ordförande.

I intygsboken skall arbetsgivare, vilken använder den minderårige i arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses, anteckna företagets namn eller firma, dag då den minderårige börjar användas i arbetet, det slag av sysselsättning, vartill den minderårige användes, den tid av dygnet, varunder arbetet för den minderårige pågår, ävensom den minderåriges avgång ur arbetet eller annan förändring i nu angivna avseenden jämte dag därför.

Ej må intygsbok förses med anteckning eller märke, som kan lämna upplysning om den minderårige i annat avseende än här förut omförmäلت. Arbetsgivare är pliktig att, så länge den minderårige kvarstår i arbetet, hava i förvar den minderåriges intygsbok.

Minderårig, som avgått ur arbetet, är berättigad att återfå sin intygsbok. Dock må åt minderårig, som ej fyllt sexton år, intygsbok utlämnas allenast på begäran av den minderåriges fader, moder eller målsman. Arbetsgivare, som har i förvar intygsbok för minderårig, då denne uppnår aderton år eller då boken av annan anledning blir obehörlig för den minderårige, skall överlämna densamma till vederbörande besiktningsläkare.

Har den minderårige ej fader, moder eller målsman, som tager vård om honom, må intygsbok, ändå att den minderårige ej fyllt sexton år, utfärdas eller utlämnas på begäran av den minderårige själv.

35 §.

En gång varje kalenderår skall vid arbetsställe, där minderåriga användas i arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses, företagas läkarbesiktning å de minderåriga till utrönande, huruvida sysselsättning, vartill minderårig användes, är för dennes hälsa eller kroppsutveckling menlig. Dylik besiktning må jämväl eljest, då Konungens befallningshavande *därom förordnar*, företagas å viss eller vissa av de minderåriga.

35 §.

En gång varje kalenderår skall vid arbetsställe, där minderåriga användas i arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses, företagas läkarbesiktning å de minderåriga till utrönande, huruvida sysselsättning, vartill minderårig användes, är för dennes hälsa eller kroppsutveckling menlig. Dylik besiktning må jämväl eljest, då Konungens befallningshavande *finner särskilda skäl föreligga att därom förordna*, företagas å viss eller vissa av de minderåriga.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Det åligger besiktningsläkaren att vid besiktning rörande envar besiktigad minderårig i dennes intygsbok, med angivande av dagen för besiktningen, göra anteckning om den minderåriges hälsotillstånd och kroppsutveckling. Skulle besiktningsläkaren finna nödigt föreskriva särskilda villkor för den minderåriges fortsatta användande till viss sysselsättning eller den minderåriges skiljande därifrån, skall besiktningsläkaren därom göra anteckning såväl i den minderåriges intygsbok som i den uti 30 § omnämnda anteckningsbok med angivande, när fråga är om den minderåriges skiljande från viss sysselsättning, såvitt möjligt av det slag av sysselsättning, vartill den minderåriga må användas. Arbetsgivare må icke i strid mot sålunda meddelad föreskrift i arbete använda minderårig, intill dess annorlunda kan varda av yrkesinspektionens chefsmyndighet förordnat; ägande arbetsgivaren påkalla denna myndighets prövning av föreskriftens befogethet. Ändras eller upphäves föreskriften, skall anteckning därom genom chefsmyndighetens försorg göras såväl i den minderåriges intygsbok som i berörda anteckningsbok.

Till förrättande — — — avgiva yttrande.

Vid beviljande av eftergift jämlikt 12 § må yrkesinspektionens chefsmyndighet tillika, där så prövas skäligt, medgiva befrielse från besiktning, varom ovan stadgats. Användas å ett arbetsställe i regel ej mer än tio minderåriga, äger chefsmyndigheten jämväl, när skäl därtill äro, på ansökan av arbetsgivaren förordna, att besiktning må äga rum annorstädes än vid arbetsstället.

36 §.

Vad i — — — verkställd besiktning.

Det åligger arbetsgivare eller hans ställföreträdare å arbetsstället föranstalta därom, att för besiktningen lämplig lokal finnes att tillgå vid arbetsstället ävensom, såvitt på honom ankommer, att samtliga de vid arbetsstället till arbete använda minderåriga, å vilka besiktning skall företagas, infinna sig vid förrättningen.

37 §.

Å arbetsställe, varest på stadigvarande sätt bedrives arbete av den beskaffenhet och omfattning, som i 10 § andra stycket avses, eller beträffande vilket yrkesinspektionens chefsmyndighet finner skäl så föreskriva, skola på lämplig plats finnas anslagna:

a) denna lag jämte de författningar, som innefatta ändring i eller tillägg till densamma eller utfärdats med stöd av lagen och som röra arbetsställen av ifrågakarande slag,

b) uppgift å vederbörande tillsynsorgan och dess postadress samt, därest minderårig sysselsättes å arbetsstället,

c) uppgift å de tider, då för den minderåriga arbetet börjar och slutar, samt huru rasterna för den minderåriga äro anordnade.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Å varje arbetsställe, beträffande vilket icke för samtliga arbetare undantag från vad i 5 § 1) stadgas är gällande, skall på lämplig plats finnas anslagen uppgift angående tiden för veckovila för arbetarna, eller, där tiden icke är densamma för alla arbetare eller grupper av dem, för envar grupp eller arbetare. Innehåller arbetstidsschema, varom i lagen den 16 maj 1930 (nr 138) angående arbetstidens begränsning är stadgat, uppgift i nu nämnda hänseenden, vare särskilt anslag icke av nöden.

Har yrkesinspektör tillställt arbetsgivare anslag med uppgift å det högsta antal arbetare, som må sysselsättas i viss arbetslokal, med begäran om anslaget uppsättande i arbetslokalen, skall detsamma finnas uppsatt å lämplig plats inom lokalen.

38 §.

1 mom. På framställning av yrkesinspektör eller bergmästare eller där så eljest prövas nödigt äger yrkesinspektionens chefsmyndighet förbjuda arbetsgivare, sedan denne blivit i saken hörd, att efter utsatt skälig tid bedriva visst arbete eller använda viss arbetslokal, maskin, redskap eller annat hjälpmedel eller viss arbetsmetod utan att hava iakttagit visst av chefsmyndigheten vid förbudets meddelande angivet villkor i något avseende, varom förmåles i 4 §, 5 § a)—h) eller 6 § eller i någon av Kungl. Maj:t med stöd av 7 § 1 mom. utfärdad, ej jämlikt 52 § särskilt straffbelagd föreskrift, eller som eljest, utan att hänföra sig till 5 § i)—m), inbegripes under 3 §. Är synnerlig fara för handen, må chefsmyndigheten, utan att avbida arbetsgivarens yttrande, meddela dylikt förbud att träda i kraft omedelbart och gälla tills vidare, intill dess annorlunda förordnas, ävensom, där så finnes påkallat, låta genom polismyndighetens försorg på arbetsgivarens bekostnad vidtaga nödig anordning till säkerställande av förbudets upprätthållande.

Är fråga om åtgärd beträffande arbetslokal, som arbetsgivaren fått till sig upplåten, bör jämväl upplåtaren höras. Chefsmyndigheten äger att meddela förbud mot upplåtande av lokalen till arbetslokal eller lokal för visst arbete utan att med lokalen vidtagits viss angiven åtgärd.

2 mom. Finner yrkesinspektionens chefsmyndighet, efter framställning av yrkesinspektör eller bergmästare eller eljest, att arbetsgivare åsidosätter något av vad i 5 § i)—m) stadgas, äger chefsmyndigheten, efter arbetsgivarens hörande och, där så finnes lämpligt, samråd med arbetsrådet, meddela honom nödiga föreskrifter till tryggnad av det åsidosatta stadgandets iakttagande.

39 §.

Skulle arbetsgivare beträffande i hans arbete använd minderårig åsidosätta vad i 13 § stadgas, äger yrkesinspektionens chefsmyndighet, på framställning av yrkesinspektör eller bergmästare eller där förhållandet eljest kommer till chefsmyndighetens kännedom, att efter arbetsgivarens hörande föreskriva vissa villkor för minderårigs användande uti ifrågavarande arbete eller förordna, att minderårig ej vidare må användas däri.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

40 §.

På Konungen ankommer ej mindre att meddela närmare föreskrifter rörande läkarundersökning, som förutsättes i 10 §, och läkarbesiktning, varom stadgas i 35 §, än även att fastställa taxa å gottgörelse såväl för sådan läkarundersökning, där den förrättas av läkare, anställd i statens eller kommuns tjänst, som för dylik läkarbesiktning; skolande i avseende å det senare slaget av förrättning gottgörelsen, i vad den avser resekostnad, bestridas av statsmedel men i övrigt av arbetsgivaren.

Det ankommer — — — enligt 34 §.

41 §.

Konungen må i fall, som avses i 15 §, föreskriva, att vad i 33, 35 och 36 §§ stadgas i större eller mindre utsträckning skall äga tillämpning jämväl beträffande minderårig, som användes till annat arbete än i sistnämnda tre §§ avses.

Ansvarsbestämmelser.

42 §.

Bryter arbetsgivare mot bestämmelse i 9 § första stycket, 10 § första stycket, 11, 14 eller 16 §, 17 § första stycket eller 19 §, 14 och 19 §§ dock icke såvitt angår arbetsgivares anmälningsskyldighet, eller mot föreskrift, som meddelats med stöd av 35 §, 38 § 2 mom. eller 39 §, straffes med böter från och med tio till och med ettusen kronor. Har förseelsen bestått i eller eljest avsett minderårigs användande till arbete och skett med den minderåriges faders eller målsmans vetskap och vilja, vare jämväl fadern eller målsmannen förfallen till böter från och med fem till och med femtio kronor.

Den, som — — — — — — — — — — — — — — — sådan förseelse.

43 §.

Försummar arbetsgivare att fullgöra anmälningsskyldighet, varom stadgas i 14, 19, 20 eller 33 §, eller underlåter han att ställa sig till efterrättelse vad i 9 § andra stycket, 10 § andra stycket, 30, 32 eller 34 §, 36 § andra stycket eller 37 § föreskrives, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Lag samma — — — — — — — — — — — — — — — stycket föreskrives.

42 §.

Bryter arbetsgivare mot bestämmelse i 9, 11, 14 eller 16 §, 17 § första stycket eller 19 §, 14 och 19 §§ dock icke såvitt angår arbetsgivares anmälningsskyldighet, eller mot föreskrift, som meddelats med stöd av 35 §, 38 § 2 mom. eller 39 §, straffes med böter från och med tio till och med ettusen kronor. Har förseelsen bestått i eller eljest avsett minderårigs användande till arbete och skett med den minderåriges faders eller målsmans vetskap och vilja, vare jämväl fadern eller målsmannen förfallen till böter från och med fem till och med femtio kronor.

43 §.

Försummar arbetsgivare att fullgöra anmälningsskyldighet, varom stadgas i 14, 19, 20 eller 33 §, eller underlåter han att ställa sig till efterrättelse vad i 10, 30, 32 eller 34 §, 36 § andra stycket eller 37 § föreskrives, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

(Kunigl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

44 §.

Har arbetsgivare eller annan för arbetsgivarens räkning i anmälan enligt 14, 19, 20 eller 33 § eller i förteckning, som föreskrives i 32 §, eller i intygsbok för minderårig mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

45 §.

Underlåter arbetsgivare att ställa sig till efterrättelse förbud, som meddelats med stöd av 38 § 1 mom. första stycket, straffes med böter från och med tio till och med ettusen kronor eller, där omständigheterna äro synnerligen försvärande, med fängelse i högst sex månader. Till samma straff dömes, där upplåtare överträder förbud, som meddelats med stöd av 38 § 1 mom. andra stycket.

Den, som — — — sådan förseelse.

Allmänna bestämmelser.

52 §.

Vid meddelande av föreskrift med stöd av 7 § 1 eller 2 mom. eller 15, 22 eller 41 § må Konungen tillika utsätta straff för förseelse mot föreskriften; dock må sådant straff i intet fall sättas högre än till ettusen kronors böter eller fängelse i sex månader.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1932.

Genom denna lag upphäves lagen den 20 november 1909 (nr 131) angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag. Däremot skall denna lag ej verka rubbning i de bestämmelser, som eljest i lag eller författning finnas givna i ämne, varom i denna lag är stadgat.

Där i lag eller författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall den bestämmelse i stället tillämpas.

Eftergift beviljad med stöd av bestämmelse, som med denna lags ikraftträdande skall upphöra att gälla, skall fortfarande äga giltighet, till dess den därför bestämda tiden utgår eller, där eftergiften beviljats utan begränsning till viss tid, vederbörande myndighet finner skäl att återkalla den.

Såvitt vid tiden för lagens ikraftträdande veckovila, som i 5 § 1) avses, icke tillämpas för visst slag av sysselsättning eller å visst arbetsställe, skall skyldighet, som där stadgas, icke gälla. Dock bör sådan ledighet beredas arbetarna, där ej arbetets natur, allmänhetens behov eller annan omständighet skäligen kan anses kräva avvikelse, och skall vad i 38 § 2 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning. Angående de fall, där undantag efter vad nu

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

är sagt äger rum från vad i 5 § 1) stadgas om veckovila, bör av arbetsgivaren underrättelse meddelas yrkesinspektionens chefsmyndighet.

Vad i 9, 10 och 11 §§ stadgas angående viss ålder för minderårig skall icke utgöra hinder för minderårigs fortsatta användande till arbete, vartill den minderårige användes vid tiden för lagens ikraftträdande.

Stadgandena i 9 § andra stycket skola ej äga tillämpning i avseende å minderårig, som vid tiden för lagens ikraftträdande redan användes till arbete, för vilket enligt äldre lag intygsbok ej erfordrats, men åligger det arbetsgivare att senast tre månader efter nämnda tid vara försedd med föreskriven intygsbok för den minderårige. Ändå att sådant fall är för handen, som i 10 § andra stycket avses, erfordras ej, att den minderåriges intygsbok då innehåller läkarintyg, som där sägs. I fall, varom här är fråga, vare pastor samt vederbörande lärare eller ordförande i skolstyrelse pliktiga utfärda intygsbok jämväl på begäran av arbetsgivaren.

Utan hinder av vad i 34 § är stadgat skall intygsbok för minderårig, som vid tiden för lagens ikraftträdande fyllt femton men ej sexton år, utfärdas eller utlämnas på begäran av den minderårige själv.

Är vid denna lags ikraftträdande ärende, som i 38 eller 39 § äldre lydelsen avses, föremål för Konungens befallningshavandes handläggning, skall ärendet av Konungens befallningshavande slutligen prövas.

Bryter arbetsgivare mot förbud eller föreskrift, som jämlikt 38 eller 39 § äldre lydelsen meddelats av Konungens befallningshavande, skall, om sådan forseelse ägt rum efter det denna lag trätt i kraft, vad i 42 eller 45 § nya lydelsen är stadgat äga tillämpning.

B) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående behovet av obligatorisk, periodvis förnyad läkarundersökning för arbetare inom industrier och arbetsföretag, i vilka arbetet är förenat med stor fara för arbetarnas hälsa, samt om sättet för bestridande av de med sådan läkarundersökning förenade kostnaderna, ävensom

Vad i 9 § stadgas angående viss ålder för minderårig skall icke utgöra hinder för minderårigs fortsatta användande till arbete, vartill den minderårige användes vid tiden för lagens ikraftträdande.

Stadgandena i 10 § första stycket skola ej äga tillämpning i avseende å minderårig, som vid tiden för lagens ikraftträdande redan användes till arbete, för vilket enligt äldre lag intygsbok ej erfordrats, men åligger det arbetsgivare att senast tre månader efter nämnda tid vara försedd med föreskriven intygsbok för den minderårige. Ändå att sådant fall är för handen, som i 10 § andra stycket avses, erfordras ej, att den minderåriges intygsbok då innehåller läkarintyg, som där sägs. I fall, varom här är fråga, vare pastor samt vederbörande lärare eller ordförande i skolstyrelse pliktiga utfärda intygsbok jämväl på begäran av arbetsgivaren.

för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda;

C) att motionerna II: 351 och II: 352 måtte anses besvarade genom vad utskottet ovan hemställt;

D) att motionerna I: 205 och II: 349, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd;

E) att motionen I: 206, i den mån den icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd;

F) att motionen I: 176 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda; samt

G) att motionen II: 350 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 april 1931.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman, von Sydow, Sigfrid Hansson, von Geijer**, *Hagman*, fröken *Hesselgren*, samt herrar *P. Sandström* och *Olof Carlsson*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Hage, Wallerius, Andersson* i Rasjön, *Johanson* i Stockholm*, *Johanson* i Hallagården, *Aronson* och *Sandström* i Nyland.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Westman, von Sydow, von Geijer, Johanson* i Hallagården och *Sandström* i Nyland, vilka ansett, att utskottet beträffande § 5 punkt 1) bort förorda Kungl. Maj:ts förslag;

2) av herrar *von Sydow, von Geijer* och *Sandström* i Nyland, vilka ansett, att andra stycket i 31 § av utskottets förslag bort utgå;

3) av herrar *Sigfrid Hansson, Hagman, Olof Carlsson, Magnusson* i Kalmar, *Hage* och *Johanson* i Stockholm, vilka anført:

Två decennier ha snart förflutit sedan nu gällande arbetareskyddslag trädde i kraft. Under denna tid har utvecklingen på det sociala och industriella området nödvändiggjort ändringar i lagen, och sådana ha också vidtagits vid olika tillfällen. Men dessa partiella reformer ha icke varit tillfyllest. Behovet av en mera genomgripande revision har gjort sig allt

Allmän
motivering.

starkare gällande, och det har därför funnits anledning till missnöje med den långsamhet, varmed detta ärende behandlats. Det är nu åtta år sedan Kungl. Maj:t anbefalldes socialstyrelsen att utarbete ett förslag till av det internationella socialpolitiska samarbetet aktualiserade och av vunna erfarenheter betingade ändringar i lagen. Det är ungefär fem år sedan socialstyrelsen avlämnade sitt betänkande i ärendet. Då nu äntligen propositionen förelagts riksdagen, borde den, enligt vår mening, ha erbjudit en mera omfattande revision än den föreslagna.

I motionerna I: 205 och II: 349 ha de flesta kraven på en mera effektiv skyddslagstiftning upptagits, vilka framförts i socialstyrelsens betänkande men icke vunnit genklang i Kungl. Maj:ts proposition. Utskottet har beaktat några av dem. Andra, enligt vår mening, synnerligen betydelsefulla och med hänsyn till såväl arbetareskyddet i vårt land som utvecklingen av den internationella sociallagstiftningen i hög grad beaktansvärda krav har utskottet däremot i likhet med Kungl. Maj:t icke godtagit. Ja, utskottet har tyvärr i ett avseende icke ens velat gå med på Kungl. Maj:ts av en långt driven försiktighet och moderation präglade förslag. Ifråga om minderårigas användande till arbete har utskottet sålunda föreslagit en bestämmelse, som måste betraktas såsom ett uttryck för en oförklarlig önskan att förfuska en i och för sig långt ifrån tillfredsställande reform beträffande den gren av vår sociala lagstiftning, som avser att bereda skydd åt dem, vilka äro hänvisade att söka sitt livsuppehälle, där arbetet ofta är förenat med stor risk för liv och hälsa.

Övertygade om att den sociala och industriella utvecklingen kräver en grundligare revision av arbetareskyddslagen än den som föreslagits av Kungl. Maj:t och utskottet ha vi reserverat oss till förmån för vissa av de längre gående yrkandena i motionerna nr I: 205 och II: 349, vilka icke upptagits i utskottets utlåtande.

Enär utskottet icke velat tillstyrka motionärernas hemställan om en ny, fullständig lag i stället för en lag angående ändring i vissa delar av den nu gällande, och då på grund därav det icke heller torde finnas utsikt till att erhålla riksdagens medverkan i detta avseende, anse vi oss icke böra i reservationen upptaga alla de ändringsyrkanden av huvudsakligen formell natur, som förekomma i motionerna. Vi taga emellertid fasta på utskottets uttalande, att lagen i dess helhet med de ändringar, som nu kunna komma att beslutas, bör återgivas i Svensk författningssamling på samma sätt som skett i vissa andra fall, t. ex. med vallagen och stämpelförordningen.

Special-
motivering.

1 §.

Vad då först angår lagens tillämpningsområde (1 §) anse vi, att detta bör utsträckas till att även omfatta jordbruket och dess binäringar, oavsett om maskinella anordningar etc. användas eller icke; nu gällande lag äger som bekant tillämpning på detta arbetsområde endast i den mån sådana hjälpmedel tagits i bruk. Någon rimlig anledning att icke låta arbetareskyddslagens föreskrifter i tillämpliga delar gälla för hela den svenska arbetsmarknaden finnes icke. De inom jordbruket och dess binäringar sysselsatta löntagarna

böra ha samma rätt till skydd mot olycksfall och ohälsa i arbetet som andra arbetare och anställda. Att behov av en lagstadgad ordning i detta hänseende förefinnes lär icke kunna bestridas, och det torde icke heller vara förenat med ekonomiska eller andra svårigheter att genomföra en sådan. Lagen om försäkring för olycksfall i arbete äger tillämpning även inom jordbruket och dess binärningar, och konsekvensen härav bjuder onekligen, att den lagstiftning, som avser att *förebygga* olycksfall, gives samma tillämpningsområde.

De i propositionen och utskottets utlåtande anförda skälen mot en sådan utvidgning väga icke tungt, och motionärerna ha säkerligen tolkat departementschefens betänkligheter riktigt, när de göra gällande, att dessa »torde härleda sig mera ur en i och för sig förklarlig ängslan att under nu rådande för jordbrukets ekonomi bekymmersamma förhållanden irritera jordbrukets arbetsgivare än ur en på fakta grundad övertygelse, att lagen skulle komma att vålla jordbruket några svårigheter av ekonomisk art». Mot dessa psykologiskt-politiska skäl kunna emellertid ställas minst lika starka humanitära och människoekonomiska, och dessa tala enligt vår mening för ett bifall till det i ovannämnda motioner framförda yrkandet. Då vi nu upptaga detsamma, vilja vi erinra om att det i huvudsak återfinnes i socialstyrelsens förslag och att de i förslaget inrymda bestämmelserna angående raster, nattvila, veckovila samt minderårigas och kvinnors användande till arbete icke skulle äga tillämpning inom jordbruket eller till detsamma hörande binärningar.

Beträffande 3 § hemställa vi om bifall till den i motionerna I: 205 och II: 349 föreslagna formuleringen, som innebär att *arbetsgivarna skulle vara pliktiga att iakttaga allt som med hänsyn till arbetets natur och de förhållanden, varunder det bedrivs*, skäligen kan anses vara av nöden för att skydda hos dem sysselsatta arbetare mot olycksfall och ohälsa i arbetet. Det förtydligande, som här föreslagits, har visat sig vara nödvändigt, ty bristen i nu gällande lag på uttrycklig föreskrift av ovan angivna innehåll har, framhåller socialstyrelsen, i vissa fall medfört svårigheter vid lagens tillämpning.

§ 3.

Vi anse för övrigt, att kravet på arbetarnas ansvar härutinnan bör skärpas i analogi med arbetsgivarnas och hemställa därför, att paragrafens sista stycke måtte erhålla följande av socialstyrelsen föreslagna lydelse: »Arbetarna *äro pliktiga* iakttaga tillbörlig försiktighet och jämväl i övrigt låta sig angeläget vara att, i vad på dem ankommer, medverka till förekommande av olycksfall och ohälsa i arbetet.»

Ifråga om 4 § förena vi oss med utskottets majoritet, som i vissa punkter tillstyrkt motionärernas förslag. Detsamma gäller 5 § utom beträffande punkt m), vari *stadgandet om semester* upptagits. Härvidlag tillstyrka vi motionärernas yrkande, att den lagstadgade ledigheten bör avse minst en vecka. Självklart måste arbetarna under denna ledighet vara tillförsäkrade lön, ty i annat fall skulle ledigheten icke få karaktären av semester i detta begrepps allmänt vedertagna bemärkelse. Att i lagtexten intaga föreskrift angående lön under semestern skulle måhända, såsom utskottet framhållit, innebära

4 och 5 §§.

en inskränkning i lagen av begreppet semester till att avse ledighet utan avlöning, vilket naturligtvis motionärerna icke menat, varför vi i vårt förslag icke medtagit det i motionerna använda uttrycket »med i skäligen mån bibehållen avlöning».

9—12 §§. Såsom i det föregående anmärkts har utskottet hemställt om vissa ändringar i de av Kungl. Maj:t föreslagna *föreskrifterna rörande minderårigas användande i arbete*. Ändringen avser åldersgränsen för manliga minderåriga inom industri och hantverk, beträffande vilken Kungl. Maj:t föreslagit en höjning till 14 år (10 §). Enligt utskottets förslag skulle trettonårsgränsen gälla för denna kategori av minderåriga. Med hänsyn till de risker för olycksfall och ohälsa, som äro förenade med arbete inom industri och hantverk samt i betraktande av att trettonåringarna i regel icke slutat sin skolgång, anse vi Kungl. Maj:ts förslag vara välbetänkt och starkt motiverat. Att motsätta sig den föreslagna höjningen av åldersgränsen till 14 år finnes så mycket mindre anledning till, eftersom det i den kungl. propositionen gives möjlighet till dispens (12 §) i vissa fall, som gör det möjligt att taga hänsyn till berättigade önskemål att bereda trettonåringar lämplig sysselsättning. Tyvärr står emellertid det av Kungl. Maj:t föreslagna och av utskottet med viss modifikation förordade dispensförfarandet i strid mot den i Washington 1919 av internationella arbetskonferensen antagna konventionen angående fastställande av minimiålder för barns användande till industriellt arbete. Då det emellertid måste tillmätas stor betydelse att vår lagstiftning åtminstone ifråga om åldersgränsen bringas i överensstämmelse med denna konventions grundläggande principer, anse vi oss böra — ehuru vårt lands förpliktelser mot konventionen icke längre borde åsidosättas — nu förorda bifall till de i Kungl. Maj:ts förslag intagna bestämmelserna i 12 § med den av utskottet föreslagna ändringen.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna men i utskottets förslag icke medtagna bestämmelsen, att minderårig under sexton år icke må användas till arbete under jord i stenbrott eller gruva (11 §), tillstyrka vi. Det är uppenbart, att Kungl. Maj:t härvidlag haft synnerligen goda skäl för sitt förslag.

14 §. Vad angår de i Kungl. Maj:ts förslag 14 § 3 mom. andra stycket inrymda undantagsbestämmelserna anse vi däremot i likhet med motionärerna, att de böra såväl med hänsyn till de minderåriga som till den av den internationella arbetsorganisationen upprättade konventionen angående barns nattarbete inom industrien icke medtagas i lagen.

19 §. I fråga om *föreskrifterna rörande kvinnors användande i arbete* yrka vi i likhet med motionärerna, att de i 19 § i Kungl. Maj:ts förslag upptagna bestämmelserna om kvinnors nattvila, som endast skulle äga tillämpning å företag, vilka i regel använda minst tio arbetare, måtte utsträckas att avse allt industriellt arbete. Härigenom skulle överensstämmelse med Washingtonkonventionen 1919 angående kvinnors nattarbete ernås. Förenämnda begränsning är i hög grad godtycklig och föga överensstämmande med den

moderna arbetareskyddslagstiftningens idé och principer och bör endast av den anledningen icke förekomma i den svenska lagstiftningen.

I detta sammanhang förorda vi bifall till motionärernas hemställan om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om åtgärder i syfte att bringa den svenska lagen i sådan överensstämmelse med den i Washington år 1919 beslutade konventionen angående kvinnors användande till arbete före och efter barnsörd, att denna konvention måtte snarast kunna ratificeras för Sveriges vidkommande.

Skrivelse-
förslag.

Med stöd av det nu anförda hemställa vi alltså,

A) att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 40 samt motionerna I: 205 och II: 349 måtte för sin del antaga följande

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912
(nr 206) om arbetarskydd.

Härigenom förordnas, att 1, 3, 4, 5, 7, 9—25, 28—45 och 52 §§ lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd skola, 1, 4, 5, 25, 29, 30, 35, 36, 40, 42, 43 och 45 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse samt att den i lagen om arbetarskydd förekommande underrubriken med lydelse »Särskilda föreskrifter rörande kvinnors användande i arbete» skall hava sin plats närmast före 16 §.

Lagens tillämpningsområde.

1 §.

Denna lag — — — sätt användes.

Från lagens — — — eller icke.

Å arbete inom jordbruket eller till detsamma hörande binnäring, vilken icke bedrivs såsom självständigt företag, skola bestämmelserna i 5 § i)—1) samt de särskilda bestämmelserna rörande minderårigas och kvinnors användande till arbete icke äga tillämpning.

Föreskrifter till förekommande av olycksfall och ohälsa i arbete.

3 §.

Arbetsgivare är pliktig iakttaga allt, som med hänsyn till arbetets natur och de förhållanden, varunder detsamma be-

drives, skäligen kan anses av nöden för att skydda hos honom sysselsatta arbetare mot olycksfall och ohälsa i arbetet.

Arbetarna äro pliktiga iakttaga tillbörlig försiktighet och jämväl i övrigt låta sig angeläget vara att, i vad på dem ankommer, medverka till förekommande av olycksfall och ohälsa i arbetet.

4 §.

(Lika med utskottets förslag.)

5 §.

(a)—1) lika med utskottets förslag.)

m) Åt arbetare, som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos arbetsgivaren eller företaget någon längre tid, bör, i allmänhet under den varmare årstiden, beredas semesterledighet under minst en vecka.

7 §.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

Särskilda föreskrifter rörande minderårigas användande i arbete.

9—11 §§.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

12 §.

(Lika med utskottets förslag.)

13 §.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

14 §.

(1 mom. och 2 mom. lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

3 mom. Den minderårige skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn, och skall i denna ledighet ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

15 §.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

Särskilda föreskrifter rörande kvinnors användande i arbete.

16 §.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

17 §.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

18 §.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

19 §.

Kvinna, som användes till industriellt arbete, skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn. I denna ledighet skall ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

Föreligga sådana omständigheter, som i 14 § 1 mom. andra stycket nämnts, må kvinna utan hinder av vad i första stycket härovan stadgats användas till arbete i den mån så är nödigt. Om arbete utöver den i samma stycke föreskrivna begränsningen samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till yrkesinspektionens chefsmyndighet. Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid utan att tillstånd därtill sökts hos nämnda myndighet. Över sådan ansökan skall beslut meddelas ofördröjligen. Anmälan eller ansökan må anses gjord, när den i betalt brev avlämnats till allmänna posten.

20 och 21 §§.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

22 §.

(Lika med utskottets förslag.)

Om tillsyn å lagens efterlevnad m. m.

23 §.

(Lika med utskottets förslag.)

24, 25, 28, 29 och 30 §§.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

31 §.

(Lika med utskottets förslag.)

32 och 33 §§.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

34 §.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

35 §.

(Lika med utskottets förslag.)

36—41 §§.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

Ansvarsbestämmelser.

42 och 43 §§.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

44 och 45 §§.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

Allmänna bestämmelser.

52 §.

(Lika med Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.)

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelserna.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

B) (Lika med utskottets förslag);

C) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i de särskilda föreskrifterna rörande kvinnors användande i arbete, att den av internationella arbetsorganisationen upprättade konventionen angående kvinnors användande i arbete före och efter barnsörd kan ratificeras för Sveriges vidkommande;

D) att motionerna I: 205, II: 349, II: 351 och II: 352 måtte anses besvarade genom vad ovan hemställts;

E) att motionen I: 206, i den mån den icke kan anses be-

svarad genom vad ovan hemställts, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd;

F) att motionen I: 176 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda; samt

G) att motionen II: 350 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

4) av fröken *Hesselgren*, som anslutit sig:

beträffande 3 § och 5 § punkt m (semester) till den av herr Sigfrid Hansson m. fl. avgivna reservationen; samt

ifråga om 9—11 §§, 14 §, 17 §, 34 §, 42 §, 43 § samt ikraftträdelse- och övergångsbestämmelserna till Kungl. Maj:ts förslag.